4

ዞሲሞቭ ቆዳው ለስለስ ብሎ የገረጣ፣ ፂሙን ሙልጭ አድርጎ የተላጨ፣ ባለዞማ ፀጉር የሆነ፣ ወፍራምና ረጅም ሰው ነው። የአይን መነፅርና በወፍራም ጣቱ ላይ ትልቅ ባለፈርጥ ቀለበት አድርጓል። ወደሀያ ሰባት አመት እድሜ ይጠጋዋል። ቀለል ያለ ዘመናዊ ኮት፣ ስስ የበጋ ሱሪ፣ በአጠቃላይ ለመግለፅ ያህል ፋሽን የጠበቀ አዲስ ልብስ ለብሷል። ከለበሰው ልብስ ላይ ይሄ ቀርቶታል የሚባል ነገር የለም። የስአት ማሰሪያው ትልቅ ነው። በባህሪው ዝግተኛና ቀርፋፋ፣ ሆን ብሎ የሚለዋወጥ ነው። የማቅረብ ስሜቱን በጥንቃቄ ቢደብቅም በየደቂቃው ጎልቶ ይታይበታል። የሚያውቀት ሁሉ ለአያያዝ አስቸጋሪ ነው ቢሉትም በስራው ጎበዝ እንደሆነ ይመሰክሩለታል።

'ወደአንተ ዘንድ ሁለቴ መጥቼ ነበር፤ ሀሊናው እንደተመለሰለት አየህ!' ሲል ራዙምኪን ጮኸ።

ዞሲሞቭ ወደራስኮልኒኮቭ ተመልሶ በትኩረት እያየውና ከፍቴው ጠርዝ ላይ ተመቻችቶ ለመቀመጥ እየሞከረ 'እና እንዴት ነው?' ብሎ ጠየቀ።

'እስካሁን ድረስ ሙሉ በሙሉ አልተላቀቀም፤ በቅርቡ እንኳን ሸሚዙን የለወጥነው በትግል ነበረ።' አለ ራዙምኪን።

'ይህ የሚያጋጥም ነው። ሳይፈልግ ሸሚዙን መቀየር አልነበረባችሁም። የደም ምቱ ደህና ነው። አሁንም ራስህን ያምሃል?'

ራስኮልኒኮቭ 'አመሰግናለሁ - ደህና ነኝ። ፍፁም ደህና ነኝ!' ሲል ፍቴው ላይ በቅፅበት ተቀምጦ ኮስተር ባለ ሁኔታ እየተንገሸገሸ መለሰ። ወዲያው ግን ትራሱን ይዞ በመተኛት ፊቱን ወደግድግዳው አዞረ።

ዞሲሞቭ በቅርብ ይከታተለው ነበር።

'ሁሉም ነገር መሆን እንዳለበት ነው፣ ግሩም ነው። የተመገበው ምግብ አለ?' ሲል በዝግታ ጠየቀ።

ይህ እንኳን ቀደም ሲል ተነግሮታል፤ ምን እንደሚበላም ጠይቀውታል።

'የፈለጋችሁትን ሁሉ፣ ሾርባና ሻይ ከእንጉዳይና ከኩኪምበር በስተቀር ልትሰጡት ትችላላችሁ። ለቅቅል ስጋ ግን ገና እንደሚቀረው ግልፅ ነው!' ከማለቱ ከራዙምኪን ጋር አይን ለአይን ተጋጩ። 'መድሃኒት የሚባል ነገር አያስፈልግም። ነገ ላየው እችላለሁ። ምናልባትም ዛሬ ማየቱ አያስፈልግ ይሆናል።ግን...'

ራዙምኪን በነጋታው ምሽት ላይ በእግሩ ሊያንሸራሽረው እንዳቀደ ገለፀ። ዞሲሞቭ ግን ማንሸራሸሩ በትንሹ እስካልሆነ ድረስ እንድማይመረጥ ነገረው።

'ምን አይነት አጋጣሚ ነው! በነገው ምሽት እዚህ አጠገባችን ያለውን ቤቴን ለመመረቅ ድግስ አዘጋጅቻለሁ። ቢመጣ ጥሩ ነበር፣ ምናልባትም ከፍቴው ላይ ይጋደማል። አንትስ ትመጣ አይደል?' ሲል ዞሲሞቭ ቃል እንደገባለት አስታውሶ ራዙምኪን ጠየቀ።

'እስቲ አስብበታለሁ። ምን የተለየ ነገር አዘጋጅተሀል?'

'ብዙም አላዘጋጀሁ። ሻይ፣ አረቄ፣ አሳ። ስጋም ይኖራል። ጥቂት ጓደኞቼም ይመጣሉ።'

'እነማን ናቸው የሚመጡት?'

'ሁሉም ከዚሁ ነው ያሉት። ከሸማግሌው አጎቴ በስተቀር አብዛኞቹ እዚህ ነዋሪ ናቸው፤ እርሱም ቢሆን ወደ ፒተርስበርግ የመጣው ትናንት ስለሆነ እንደሌሎቹ እግር የጣለው የእግዚሄር እንግዳ ነው። በየአምስት አመቱ አንድ ጊዜ ብቻ እንጠያየቃለን።'

'ማነው እሱ?'

'እድሜ ልኩን የወረዳው ፖሊስ ቤት ሀላፊ ሆኖ ነው የሰራው። እድሜው ስልሳ አምስት ይደርሳል፤ ትንሽ የጡረታ አበል ያገኛል። የምወደው ቢሆንም ይሄን ያህል የሚነገርለት ሰው አይደለም። የቀበሌው መርማሪ ፖርፊሪ ይኖራል። ታውቀው አይደል?'

'እርሱም ዘመድህ ነው ወይ?'

'የሩቅ ዘመድ ነው። ምን ታየኛለህ? እንዲያው አያድርስ እንጂ ከአንዱ ጋ ፀብ ቢገጥምህ እንኳን አይደርስልህም። ይደርስልህ መሰለህ?'

'አይ ስለእርሱ አልጨነቅም!'

'አንዳንድ ተማሪዎች፣ አስተማሪ፣ የመንግስት ሰራተኛ፣ ሙዚቀኛ፣ የጦር መኮንን፣ ዛምያቶቭ-' ይገኛሉ።

ወደራስኮልኒኮቭ እያመለከተም 'አንተም ሆንክ እርሱ ከዛምያቶቭ ጋር ምን የሚያገናኛችሁ ነገር አለ?' በማለት ዞሲሞቭን ጠየቀው።

'ምን ታረገዋለህ! ጠንቃቃ ሰው ነው! የመርህ ጉዳይ ነው! ሁሉንም ነገር የሚገዛበት መርህ አለው። በእኔ እምነት አንድ ሰው ጨዋ ከሆነ ትልቁን መርህ አሟልቷል ማለት ነው። ሌላ ማወቅ የምፈልገው ነገር አይኖርም። ዛምያቶቭ ግሩም ሰው ነው።'

'ጉቦ ቢቀበልም ቅሉ።'

'ጉቦ መቀበሉ እኔን አይመለከተኝም። ተቀበለ ወይም አልተቀበለ የሚያስጨንቀኝ ጉዳይ አይደለም። ጉቦ በላተኛ ነው ብዬ ነግሬሀለሁ እንዴ? የራሱ ዘይቤ ያለው ጨዋ ሰው ነው። ነው ያልኩህ! ነገሮችን ሁሉ ግንጥልጥል አድርገህ የምታይ ከሆነ ጨዋ ተብለው የሚጠሩት ስንት ሰዎች ይመስሉሀል? ሁሉንም ካየኸው ቢከፍቱት ያው ተልባ ነው።'

'ዛምያቶቭ አሁን ድረስ ገና ወጣት ነው። ልትረዳው እንጂ ልታርቀው አይገባም። አንድን ሰው በተለይም አንድን ጎረምሳ በማራቅ ማሻሻል ጭራሽ አትችልም። እጥፍ ድርብ ጥንቃቄ ማድረግ አለብህ። እናንት ጭንቅላታም ቂሎች! እናንት ተራማጆች! ምኑም አይገባችሁም። ሰውን ከመጤፍ አትቆጥሩም፤ ራሳችሁንም አታውቁም። ግን፣ ማወቅ የምትፈልግ ከሆነ ዛምያቶቭና እኔ በአሁኑ ሰአት የምንሰራው ቢዝነስ አለን።'እያለ ራዙምኪን በስሜት አስረዳ።

'ምን አይነት ስራ ነው የምትሰሩት?'

'ከቀለም ቀቢው ጋር የተያያዘ ነው። እናጋልጠዋለን! ያም ሆነ ይህ በአሁኑ ሰአት የሚያጋጥመን ምንም አይነት ችግር አይኖርም። ሁሉም ነገር ቁልጭ ብሎ የሚታይ ነው! ማድረግ ያለብን በይበልጥ መሳተፍ ብቻ ነው።'

'ስለየትኛው ቀለም ቀቢ ነው የምታወራው?'

'አልነገርኩህም እንዴ? መጀመር እንኳን ጀምሬልህ ነበር። የመንግስት ሰራተኛ የነበረው ባሏ ሞቶባት አራጣ ታበድር ስለነበረችው አሮጊት አሟሟት ነው የማጫውትህ። በጉዳዩ ላይ አንድ ቀለም ቀቢ ያለበት ይመስላል።'

'አንተ ለእኔ ከመንገርህ በፊት ስለግድያው ሰምቻለሁ፡፡ ጉዳዩ ትኩረቴን የሳበው በሆነ ምክንያት ነው፡፡ በጋዜጦችም ላይ አንብቤአለሁ፡፡'

ከበሩ አጠገብ ቆማ ታዳምጥ የነበረችው ናስታስያ 'ሊሳቬታም ተገደለች!' ስትል በድንገት አምርራ አለቀሰች፡፡

ራስኮልኒኮቭ እያቃተተ 'ሊሳቬታ?' አለ፡፡

'አዎ ሊሳቬታ፡፡ የነፍስ ይማር ልብሶች ታዞር የነበረችው ሴት፡፡ ረሳሀት እንዴ? ወደዚህም ትመጣ ነበር፡፡ እንዲያውም አንድ ጊዜ ሸሚዝ ሰፍታልሃለች፡፡'

ራስኮልኒኮቭ ፊቱን ወደ ግድግዳው አዞረ፤ ከደበዘዘው ቢጫ የግድግዳ ወረቀት ላይ ካሉት ትናንሽ ነጭ አበቦች መካከል ቡናማ ስሮች ባሉት በአንድ ጠማማ አበባ ላይ መመራመር ያዘ፡፡ ስንት ቅጠሎች እንዳሉት፣ ስለቅጠሎቹ ጠርዝና በውስጣቸው ስላዘሏቸው ስሮች ተፈላሰፈ፡፡ ሽባ የሆነ ይመስል ክንዶቹና እግሮቹ ደነዘዙ፤ ለመነቃነቅ ግን አልሞከርም፤ አይኑ በአበባው ላይ ደርቆ ቀረ፡፡

ዞሲሞቭ የናስታስያን ግልቃ ገብነት በአጭሩ በመቅጨት 'አረ የዛ የቀለም ቀቢው ጉዳይ እንዴት ሆነ?' ሲል ጠየቀ፡፡

ናስታስያ ቀና ቀና እየተነፈሰች በዝምታ ተዋጠች፡፡

'በነፍስ ግድያ ከሰሱት፡፡' አለ ራዙምኪን በተሟሟቀ ስሜት፡፡

'መረጃ አገኙበት እንዴ?'

'ምን መረጃ ያስፈልጋቸዋል? ግን፣ ትንሽ አድሎአዊ የሆንኩ መሰለኝ፡፡ ትንሽ መረጃ ቢኖራቸውም መረጋገጥ ያለበት ጉዳይ ነው፡፡ እነዚያን ሁለቱን-ኮችንና ፔስትርያኮቭን ከዚህ በፊት በጥርጣሬ በቁጥጥር ስር ባዋሏቸው ጊዜ ተመሳሳይ ነገር ነበር የፈፀሙት፡፡ ጉዳዩ ባይመለከትህ እንኳን መንገሽገሽህ አይቀርም፡፡...ሮዲ-ብአጋጣሚ ሰምተሽዋል አይደል? በፖሊስ ጣቢያ ሆነህ ስለጉዳዩ ያወሩ በነበረ ሰአት ህሊናህን ስተህ ነበር፤ ህሊናህን የሳትክበት ቀን ደግሞ ግድያው የተፈፀመው እንደትናንት ሆኖ በማግስቱ ምሽት ነው፡፡'

ዞሲሞቭ ደርቆ የቀረውን ራስኮልኒኮቭን በአትኩሮት ተመለከተ፡፡

'ራዙምኪን የእርጎ ዝንብ ነው ብል የምትቀየም አይመስለኝም፡፡' በማለት ዞሲሞቭ ተረቡን ሰነዘረ፡፡

'ያም ሆነ ይህ ነፃ እናረጋቸዋለን!' ሲል ራዙምኪን ጠረጴዛውን በቡጢ እየደበደበ ጮኸ፡፡ 'እኔን የሚያበሳጨኝ ፍሬከርስኪ ነገር ማውራታቸው አይደለም፡፡ ውሸት የሚናገሩ ሰዎችን ይቅር ማለት ይቻላል፡፡ ውሸት ወደእውነት ስለማያመራ ጣጣ የለውም፡፡ እኔን የሚያበሳጨኝ ፍሬከርስኪ ነገር ማውራታቸው ሳይሆን ፍሬከርስኪነታቸውን መልሰው ማድነቃቸው ነው፡፡ ፖርፊሪን አከብረዋለሁ-ብአሁኑ ሰአት ግን የተሳሳተ አቅጣጫ እንዲይዙ ያደረጋቸው ማን ይመስልሃል? በሩ ተዘግቶ ነበር፤ ከዘበኛው ጋር ሲመለሱ ግን ክፍቱን ጠበቃቸው፡፡ ይህ ደግሞ ነፍሰ ገዳዮቹ ኮችና ፔስትርያኮቭ ናቸው ማለት ነው! ሎጂካቸው ይኸው ነው!'

'በጣም አትናደድ! ታሰሩ ማለት ተፈረደባቸው ማለት አይደለም፡፡ በአጋጣሚ ኮች የሚባለውን አውቀዋለሁ፡፡ መከፈል ያቃታቸው ሰዎች ከአሮጊቷ ዘንድ ያስያዟቸውን እቃዎች ይገዛ ነበር፡፡ አይደለም እንዴ?'

'ሰውየውስ መልቲ ይመስለኛል:: የመተማመኛ ሰነዶችንም ይዟል:: የቢዝነስ ሰው ነው:: ዝሆንም ይግባ! እኔን የሚያበሳጨኝ ያ አይደለም:: አልተረዳኸኝም እንዴ? እኔን የሚያበሳጨኝ ጥቅም የማይሰጥ፣ ጥበብ የጎደለውና ግትርነት ያጠቃው አሰራራቸው ነው! ይሄን ጉዳይ ብቻ ብንወስድ ወንጀልን የማጋለጫ አዲስ መንገድ ማግኘት ይቻላል:: የሳይኮሎጂ መረጃን ብቻ በመጠቀም ትክክለኛውን ፈለግ እንዴት መያዝ እንደሚቻል በገሃድ የሚተገበር ይመስለኛል:: «መረጃ አግኝተናል!» ሊሉ ቢችሉም መረጃ ብቻውን ሁሉንም ነገር አያጠቃልልም:: ዋናው ነገር መረጃን የመመዘኑ ጉዳይ ነው::'

'መረጃን መመዘን ትችላለህ ወይ?'

'በዚህ ጉዳይ ዝርዝር ነጥቦችን በማወቁ የራሴን አስተዋፅኦ ማድረግ እንደምችል ይሰማኛል፤ እየተሰማው ደግሞ ዝም ይላል ብለህ እንዴት ትገምታለህ? ይውጣልኝ!'

'ስለቀለም ቀቢው ለመስማት እኔም በጉጉት እየተጠባበቅሁ ነው፤ ቀጥል::'

'እንግዲህ ስማ:: ታሪኩ ይኸውልህ:: እነርሱ ከኮችና ከፔስትርያኮቭ ጋር ጊዜያቸውን ሲያባክኑ በነበረ ጊዜ፣ ማለትም ግድያው በተፈፀመ በሶስተኛው ቀን ጭራሽ ያልተጠበቀ መረጃ ተገኘ:: ሁለቱ ሴቶች ከተገደለበት ቤት ፊት ለፊት የሚገኝ የመሸታ ቤት ባለቤት የሆነ ዱሽኪን የሚባል አርሶ አደር የወርቅ ጉትቻ ከእነ ማስቀመጫው ይይዝና ወደ ፖሊስ ጣቢያ ሂዶ ረጅም ታሪክ ይዘከዝካል:- «ከትናንት በስቲያ ሁለት ሰአት ከምሽቱ እንዳለፈ አንድ ቀለም ቀቢ ሰራተኛ ወደመሸታ ቤቴ ይመጣል (ቀኑና ሰአቱ ግድያው የተፈፀመበት ነው):: ከዚህ በፊትም ይመጣጣ ነበር:: ስሙ ኒኮላይ ነው:: ይሄን የወርቅ ጉትቻ ይዞ ሁለት ሩብል እንዳበድረው ጠየቀኝ:: ከየት አገኘኸው ብለው ከመንገድ ወድቆ አለኝ:: ልክ እርሱ እንዳለኝ ነው የምነግራችሁ:: በተጨማሪ ሳልጠይቀው አንድ ሩብል ሰጠሁት፤ ከእኔ ጋ ባያስይዘው እንኳን ከሌላ ጋ ማስያዙ አይቀርም ብዬ ተቀበልኩት:: ሁኔታው ተለውጦ የሆነ ሹክሹክታ ከሰማሁ በኋላ ግን ለፖሊስ አመልክቼ ልሰጥ ወሰንኩ::» ይህ ውሸት ነው:: ዱሽኪንን በሚገባ አውቀዋለሁ:: አራጣ አበዳሪና የሌባ ተቀባይ ስለሆነ ሰላሳ ሩብል የሚያወጣ ነገር ከኒኮላይ ተቀብሎ ለፖሊስ አያስረክብም:: በፍርሀት ብቻ ያደረገው ነው:: ብቻ ያለውን አድምጥ:- «ኒኮላይን ከልጅነቱ ጀምሮ ነው የማውቀው:: የአንድ አካባቢ ሰዎች ነን:: ኒኮላይ የመጠጥ ሰው ባይሆንም አልፎ አልፎ ይቀማምሳል፤ በዚያ ቤት ውስጥ ከድሚትሪ ጋር ቀለም ይቀባ እንደ ነበር አውቃለሁ፤ ከድሚትሪ ጋር የአንድ መንደር ሰው ነው:: ታዲያ ገንዘቡን እንደሰጠሁት ሁለት መለኪያ ወረወረና መልሱን ተቀብሎ ወጣ:: በወቅቱ ከድሚትሪ ጋር አልነበረም:: በማግስቱ አልዮና ኢቫኖቭናና እህቷ ሊሳቬታ ኢቫኖቭና በመጥረቢያ መገደላቸውን ሰማሁ:: ሟቿ እቃ ይዛ ገንዘብ እንደምታበድር ስለማውቅ ኒኮላይ ያመጣው ጉትቻ የእርሷ እንደሆነ ብዬ ገመትኩ:: ወደዚያው ቤት ሄጄ ቀስ ብዬ በጥንቃቄ ማጣራት ያዝኩ:: የመጀመሪያው ጥያቄዬ ኒኮላይ ከዚህ ይገኝ ይሆን ወይ? የሚል ነበር:: ኒኮላይ ግን ጎሕ ሲቀድ ወደዚህ መጥቶ አስር ደቂቃ ያህል ከቆየ በኋላ ሊጠጣ ሄደ ሲል ድሚትሪ ነገረኝ:: ከዚያን ወዲህ ድሚትሪን አላየውም፤ ስራውን ለብቻው እያጠናቀቀ ነበር:: የስራ ቦታቸውም የተገደሉት ሰዎች ከሚኖሩበት አቅጣጫ ሆኖ ከሁለተኛው ፎቅ ላይ ነበር:: ይሄን እንደሰማሁ ለማንም ሳልናገር በግድያው ተገርሜ ወደቤት ተመለስኩ:: ዛሬ ደግሞ (ግድያው በተፈፀመ በሶስተኛው ቀን መሆኑ ነው) ከጥዋቱ ሁለት ሰአት ኒኮላይ ብዙም ሳይሰክር እንዲያው ለብ

ብሎት ወደመሸታ ቤቱ እንደገና መጣ። ቢያንስ የምትለው ይገባው ነበር። ከአግዳሚ ወንበር ላይ ተቀምጦ ትንፋሽ ሳይወጣው ዝም አለ። ከእርሱ በተጨማሪ በዚያን ሰአት አንድ የማላውቀው ሰው፣ ሌላ ደግሞ ከአግዳሚ ወንበር ላይ የተኛ የማውቀው ሰው ከመሸታ ቤቱ ነበሩ። ድሚትሪን አገኘኸው ወይ? ብዬ ጠየቅሁት። አላገኘሁትም ብሎ መለሰልኝ። ወደዚህ መጥተህ ነበር ወይ? ብዬ ብጠይቀው ከትናንት በስቲያ ጀምሮ እንዳልመጣ ነገረኝ። ትናንት ማታ የት አደርክ? ስለው ከደጅ አለኝ። በዚያን እለት ጉትቻውን ከየት አገኘህ? ብለው ደግሞ ከመንገድ አለኝ። በዚያ ምሽትና በዚያ ሰአት ከዚያ ከምትሰራበት የሆነውን ያውቅ እንደሆን ብጠይቀው ጭራሽ እንደማያውቅ ገለፀልኝ። እኔን በሚያጸምጥበት ጊዜ አይኑ ይቀላውጥ ነበር፣ ፊቱም እንደበረዶ ነጥቶ ነበር። በዚህ መልክ እያዋራሁት ሳለ ባርኔጣውን ይዞ በድንገት ተነሳ። እኔ ግን ላቆየው ስለፈለግሁ መጠጥ ጨምር አልኩትና አንዱ ልጁ በሩን እንዲይዝ የጥቅሻ ምልክት ሰጠሁት፣ እኔ ደግሞ በጀርባ በኩል ሆኜ የኋላውን በር ልይዝ ስል ገፍትሮኝ ወደውጭ በመሄድ እጥፍ አለ። ከዚያን ጊዜ ወዲህ አላየሁትም። እርሱ ድርጊቱን እንደፈፀመ ያወቅሁት ያኔ ነው።'

ዞሲሞቭ 'እኔም እንደዚያ ነው የሚመስለኝ' አለ።

'እስቲ መጨረሻውን ስማ። ወዲያውኑ ፖሊሶች ኒኮላይን መፈለግ ጀመሩ። የኒኮላይን ጓደኞችም ይዘው ጠየቁ። ከሁለት ቀን በኋላ ኒኮላይ ራሱ ከመሸታ ቤት በድንገት ተያዘ። የብር መስቀል ከአንገቱ አውልቆ አንድ ብርጭቆ አረቄ በምትኩ እንዲሰጠው ጠይቆ አገኘ። ከጥቂት ጊዜ በኋላ ወደከብቶች በረት የሄደች አንዲት ሴት ከአጠገቡ ወዳለ የሳር ማጠራቀሚያ ቤት ስታማትር ኒኮላይን ታያለች። ያየችውም ከእንጨት ክምር ላይ ቆሞ ገመድ በአንገቱ ሊያጠልቅ ሲል ነበር። ሴትዮዋ እሪታዋን አቅልጣ ወዲያውኑ ሰዎች ደርሰው አዳኑት። በዚያን ጊዜም ነበረ «ወደሆነ ፖሊስ ጣቢያ ውሰዱኝና ሁሉንም ነገር እዘከዝካለሁ።» ሲል የተናገረው። እጅበው ወዳለው ፖሊስ ጣቢያ እንደወሰዱትም ፖሊሶች በጥያቄ ያፋጥጡት ነበር። ማነህ? እድሜህ ስንት ነው («ሀያ ሁለት»)? ወዘተ... የተሰኙ ጥያቄዎች ከቀረቡለት በኋላ «ከድሚትሪ ጋር ትሰራ በነበረበት ወቅት በእንዲህ አይነት ሰአት ላይ ከደረጃው አካባቢ ያየኸው ሰው የለም?» የሚል ጥያቄ ተሰነዘረለት። የሚወጡና የሚወርዱ ብዙ ሰዎች ቢኖሩም ያየሁት ነገር የለም ሲል መለሰ። «የሰማኸው ድምፅ ወይም ሌላ ነገር የለም?» ሲባል ደግሞ የተለየ ነገር አልሰማሁም አለ። «በዚያኑ ቀን በእንዲህ አይነት ሰአት ላይ ባሏ የሞተባት አሮጊት ሴት ከእኅ እህቷ መገደሏን ሰምተሃል?» ተብሎ ተጠየቀ። ምንም ነገር እንዳልሰማና ለመጀመሪያ ጊዜ የተነገረው መሸታ ቤት ውስጥ በሚስተር ዱሽኪን አማካይነት እንደሆነ በመግለፅ መልስ ሰጠ። «ጉትቻውን ከየት አገኘህ?» ሲባል ከመንገድ ላይ ብሎ መለሰ። «በማግስቱ ለምን ከድሚትሪ ጋር አልሰራህም?» ሲባል «ስጠጣ ነበር።»፣ «ለምን ከዱሽኪን አምልጠህ ሮጥክ?»ሲሉት ደግሞ «ስለፈራሁ»፣ «ምን አስፈራህ?» «በግድያው እንዳልጠየቅ» «ንፁህ መሆንህን ካወቅህ ምን ያስፈራሃል?» እያሉ በማከታተል ጠየቁት። ብታምንም ባታምንም ዞሲሞቭ ሙት ነው የምልህ ይሄን ጥያቄ ጠየቁት። ጥያቄውን እንዴት ታየዋለህ?

'መረጃ እንዳለ ግን መቀበል አለብህ።'

'እኔ አሁን የምናገረው ስለመረጃ ሳይሆን ስለጥያቄ አቀራረባቸው ነው የምልህ።

ያም ሆነ ይህ እስኪያምንላቸው ድረስ እያስፈራሩ በጥያቄ አፋጠጡት:: «ከመንገድ ላይ ሳይሆን ድሚትሪና እኔ ቀለም እንቀባው ከነበረ ቤት ውስጥ ነው ያገኘሁት» ከአለ በኋላ ስለሁኔታው እንደሚከተለው አስረዳ፦ «ድሚትሪና እኔ ቀኑን ሙሉ እስከምሽቱ ሁለት ሰአት ድረስ ቀለም ስንቀባ ነበር የዋልነው:: ስራችንን ልንጨርስ እንደተቃረብን ድሚትሪ የረጠበ ብሩሽ አንስቶ ፊቴ ላይ አሳረፈብኝና ሮጠ:: እኔም ተከተልኩት:: እየጮህኩ ስከተለው ከደረጃውና ከዋናው በር መሀል ላይ ከዘበኛውና ከሆኑ ሰዎች ጋር ተላተምኩ:: ከዘበኛው ጋር ስንት ሰዎች እንደነበሩ አላስታውስም:: ግን፣ ዘበኛው ወርፎኛል፣ ሌላም ዘበኛ ወርፎኛል፣ የዘበኛውም ሚስት ወጥታ ወርፋናለች፣ መንገድ ላይ ድሚትሪና እኔ ስንላፋ ከሴት ጋር የሚሄድ አንድ ሰውዬ ወርፎናል:: የድሚትሪን ፀጉር ይዤ መሬት ላይ እንደባለልኩትና ከዛም እነካሸመው ጀመር:: ድሚትሪም ደግሞ ከስር ሆኖ ፀጉሬን በመያዝ አፀፋውን መለሰልኝ፣ ልፊያው ግን ለቀልድ ያደረግነው እንጂ ለጉዳት የሚሰጥ አልነበረም:: ከዚያን በኋላ ድሚትሪ አምልጦኝ ወደመንገዱ ሲሮጥ አሁንም ተከተልኩት:: ልደርስበት ስላልቻልኩ ግን ቀለም ወደምንቀባው ቤት ተመልሼ የሚስተካከለውን ሳስተካክል ቆየሁ:: እቃዎቻችንን ከሽፌ ድሚትሪ ይመጣል በማለት እየተጠባበቅሁ ሳለ ከበሩ በስተጀርባ ካለው ጥግ ላይ በወረቀት የተጠቀለለ ማስቀመጫ አገኘሁ:: ወዲያውኑ ፈታትቼ ሳየው ለካስ ጉትቻ ኖሯል::»'

ራስኮልኒኮቭ በተጨነቀት ደረቅ አይኖቹ ራዙምኪን ላይ እያፈጠጠ 'ከበሩ በስተጀርባ? ከበሩ በስተጀርባ ወድቆ?' እያለ በድንገት ጮኸ፣ በእጁ እየተደገፈ ፎቴው ላይ ተቀመጠ::

ራዙምኪን ከወንበሩ ተነስቶ 'ምን ነካህ? ምንድነው የሚረብሽህ?' ሲል ጠየቀ::

ራስኮልኒኮቭ እንደገና ተኝቶ ፊቱን ወደግድግዳው በማዞር 'ምንም አልነካኝ!' እያለ አቃሰተ::

በክፍሉ ውስጥ ዝምታ ሰፈነ::

ራዙምኪን ጭንቅላቱን በመጠኑ ይነቀንቅ የነበረውን ዞሲሞቭን እየተመለከተ 'ተመልሶ ተኛ-ምናልባት በእንቅልፍ ልቡ ይሆን የተናገረው::' አለ::

ዞሲሞቭ 'በል ጨዋታህን ቀጥል::' አለው::

'ጉትቻውን እንዳገኘ ባርኔጣውን ያዘና ድሚትሪና ቤቱ ገደል ይግቡ እያለ ወደ ዱሽኪን መሸታ ቤት ገሰገሰ:: ጉትቻውን ከመንገድ ወድቆ ያገኘሁት ነው በማለት ዋሸውና አንድ ሩብል ተቀብሎ መዝናናቱን ተያያዘ:: ግድያውን በተመለከተ ግን ከትናንት በስቲያ ከመስማቱ በስተቀር ምንም የሚያውቀው ነገር እንደሌለ ደጋግሞ ተናገረ:: ከዚያም በማከታተል ፖሊሶቹ «ለምን ቀደም ብለህ አልመጣህም?» «ስለፈራሁ::» «ራስህን ለመስቀል ለምን ሞከርክ?» «በመጨነቄ::» «ምን አስጨነቀህ?» «ጥፋተኛ ያደርጉኛል ብዬ::» ሲል ላቀረቡለት ጥያቄ መልሱን ሰጠ:: እንግዲህ ጠቅላላ ታሪኩ ይሄን ይመስላል:: ከዚህ ተነስተው የደረሱበት ውሳኔ ምን ይመስልሀል?'

'ምን እንዲመስለኝ ትፈልጋለህ? በተጨባጭ የሚታይ ፍንጭ አለ:: የአንተን ቀለም ቀቢ ይለቀቃል ብለህ እንዴት ትጠብቃለህ?'

'ገዳዩ እርሱ ነው ብለው እኮ ደምድመዋል! ምንም አልተጠራጠሩም::'

'ዝባዝንኬ አታውራ! በስሜት አትፈንቀል:: የአሮጊቷ ጉትቻ በዚያኑ እለትና ሰአት በእጁ ከገባ ጉዳዩ በቀላሉ እንደማይታይ መቀበል አለብህ::'

'በእጁ የገባው ግን እንዴት ነው?'ሲል ራዙምኪን ጮኸ:: 'አንተ ሐኪም ነህ፣ ሰዎችን የማጥናት ኃላፊነት አለብህ፣ የሰውን ባሀሪ ለማወቅ ከማንም የበለጠ እድል አለህ-ከእነዚህ ሁሉ ነጥቦች ስትነሳ ኒኮላይ ምን አይነት ሰው እንደሆነ እንዴት አትረዳም? ቃሉን ሲሰጥ የተናገረው ሁሉ እውነት እንደሆነ እንዴት መገንዘብ አትችልም? ጉትቻው በእጁ የገባው ልክ እርሱ እንዳለው ከሚቀባው ቤት ውስጥ ወድቆ በማግኘቱ ነው::'

'ቀምነገሩ ያለው እውነት ከመናገር ላይ ነው! በመጀመሪያ ላይ ዋሽቻለሁ ብሎ ለምን አመነ?'

'በጥሞና አድምጠኝ! ዘበኛው፣ ኮች፣ ፔስትሪያኮቭ፣ ሁለተኛው ዘበኛ፣ የመጀመሪያው ዘበኛ ሚስት፣ በወቅቱ ከዘበኛው ቤት ተቀምጣ የነበረችው ሴት፣ ከታክሲ ወርዶ ሴት አቅፎ ይሄድ የነበረው የመንግስት ሰራተኛ በጠቅላላው ስምንት ወይም አስር የሚሆኑ ምስክሮች ኒኮላይ ድሚትሪን ከመሬት ጥሎ ሲደበድብ፣ ድሚትሪም የኒኮላይን ፀጉር ጨምድዶ ሲመታው ማየታቸውን በአንድ ድምፅ መስክረዋል:: መንገድ ዘግተው ደጃፉ ላይ ተንደባለው ነበር:: የአይን ምስክሮቹ እንዳሉት «እንደ ሕፃን ልጅ» አንዱ ከላይ ሌላው ከታች እየሆነ፣ አንዱ ከሌላው በተሻለ ሁኔታ ለማሳቅ እየሞከረ ሲጯጯሁ፣ ሲደባደቡና ሲሳሳቁ፣ አንዱ ሌላውን እንደ ሕፃን ሲያባርር፣ ሁለቱም ወደመንገድ ወጥተው ሲሮጡ ያያቸው ሁሉ ወርፎአቸዋል:: ይሄን ሰምተሃል ወይ? እስቲ አስተውል:: እነርሱ ይሄን ሲያደርጉ ፎቅ ላይ የነበሩት አስከሬኖች ትኩስ ናቸው:: የታየው ትኩስ ደም ነው:: ሁለቱም ወይም ኒኮላይ ብቻ ግድያውን ፈፅመው ሳጥን እየከፈቱ ዝርፊያውን ከአከናወኑ አንድ ጥያቄ ልጠይቅህ:- ይሄ ሁሉ ጩኸት፣ ሳቅና የወዳጅነት ግብግብ ከመጥረቢያው ጉድ፣ ከደም ማፍሰሱ፣ ጮካኔ ካልተለየው ብልጠት፣ ከሚያስገርም ጥንቃቄና ከሀይል ዝርፊያ ጋር እንዴት አብረው ይሄዳሉ? እነዚያ ሁለት ሴቶች ኒኮላይና ድሚትሪ ግብግብ ከመያዛቸው ከአምስት ወይም ከአስር ደቂቃ በፊት ለመገደላቸው የአስከሬኑ ትኩስነት ይመሰክራል:: ወዲያውኑ ግን አስከሬኑን ትተው፣ የቤቱን በር ለመዝጋት ሳይጨነቁ፣ ሰዎች እንደመጡባቸው አውቀውና የዘረፉትን ጥለው ጉድ እስኪባል ድረስ እንዴት እንደሕፃን ልጅ ከመሬት ይንከባለላሉ?'

'በርግጥ ነገሩ የሚገርም ነው! ሆኖም ግን...'

'ወዳጄ ልቤ-ግን የሚሉት ነገር እዚህ ላይ አይሰራም:: በዚያኑ እለትና ሰአት ከኒኮላይ እጅ የገባው ጉትቻ ከፍተኛ የአካባቢ መረጃ ነው ከተባለ በዚያኑም አንገር ከጥፋት ነፃ የሚያደርጉ ነጥቦች የማይካዱ ስለሆኑ መጤን አለባቸው:: በእኛ ስርአተ ሕግ መሰረት ሊሆን የማይችል የአእምሮ ሁኔታን ከሌሎች ጥፋተኛ ከሚያሰኙ ነጥቦች አብልጠው ያያሉ ብለህ ታምናለህ ወይ? እንደዚህ ጨርሶ አያደርጉም:: ጉትቻውን ስላገኘና ሰውየው ራሱን ለመስቀል ሲሞክር ስላዩ «ከደሙ ንፁህ ቢሆን ይህን ድርጊት አይፈፅምም ነበር ይላሉ!» እኔን የሚያናድደኝ ይህ ነው! ልትረዳኝ ቻልክ ወይ?'

'በስሜት ውስጥ እንደገባህ በሚገባ አውቃለሁ:: እድሉን ከሰጠኸኝ የጉትቻው ማስቀመጫ ከአሮጊቷ ሳጥን ለመውጣቱ ምን ማረጋገጫ እንዳለ ሳልጠይቅህ በዝንጋታ ያለፍኩት መሆኔን እወቅልኝ::'

'ይሄ እንኳን ተረጋግጧል! ኮች ያውቀው ስለነበር የንብረቱ ባለቤት ማን እንደሆነ ገልፆአል:: በዚያ መሰረት ባለቤቱ በተጠየቀ ጊዜ የጉትቻ ማስቀመጫው የእርሱ እንደሆነ

በማያሻማ መልኩ አረጋግጧል::' በማለት ራዙምኪን ያለውዴታው በቅሬታ መልክ መለሰ::

'ይሄ መጥፎ ነው:: ሌላ ጥያቄ አለኝ፡- ኮችና ፔስትርያኮቭ ለመጀመሪያ ጊዜ ወደአሮጊቷ ቤት ሲያቀኑ ኒኮላይን ያየው ሰው ነበር ወይ? ወይም ደግሞ በሆነ ዘዴ እንዴት ማረጋገጥ ይቻላል?'

'ማንም ያየ የለም:: እንቆቅልሹ ያ ነው:: ኮችና ፔስትርያኮቭ ፎቁን ይወጡ በነበረ ጊዜ አላስተዋሉአቸውም ነበር፤ ያም ሆነ ይህ የእነርሱ ማስረጃ ብዙም ፋይዳ ያለው አይመስለኝም:: እንዲህ ነበር ያሉት፡- «የቤቱ በር ክፍት እንደነበር አይተናል፤ ሰዎች ከቤቱ ሆነው ይሰሩ እንደነበር ገመትን፤ እኛ ግን ለማየት አልተጨነቅንም፤ በቤቱ ውስጥ ሰራተኞች ነበሩ ብለን በእርግጠኝነት መናገር አንችልም::»'

'ኒኮላይን የሚጠቅመው ማስረጃ በወቅቱ ከድሚትሪ ጋር ይላፋና ይስቅ የነበረ መሆኑ ብቻ ነው:: ይህ ጠንካራ ማስረጃ ነው ብለን እንውሰደው፤ ይሁንና፣ የጉትቻውን ከእጁ መግባት እንዴት አድርጎ መግለፅ ይቻላል?'

'እንዴት መግለፅ ይቻላል? ሁሉም ነገር ግልፅ ስለሆነ ምንም የሚገለፅ ነገር የለም! ምርመራው በምን አይነት መንገድ መካሄድ እንዳለበት የሚታወቅ ነው፡ በጉትቻ ማስቀመጫው ላይ ማተኮሩም ይሄንኑ ያረጋግጣል:: ኮችና ፔስትርያኮቭ ያንኳኩ በነበረ ጊዜ ገዳዩ ከቤት ነበር፤ በሩንም በሰንሰለት ያያያዘው እርሱው ነበር:: ኮች ግን ከዚያው ሆኖ ከመጠበቅ ፋንታ ወደታች ወረደ:: ገዳዩ ሌላ አማራጭ ስለሌለው በዚያን ጊዜ ነበር ከቤት ወጥቶ ወደታች የሮጠው:: ድሚትሪና ኒኮላይ ወጥተው ስለነበር ባዶውን ባገኘው ቤት ውስጥ ተደብቆ ኮች፣ ፔስትርያኮቭና ዘበኛው ፎቁን ሲወጡ ሳያዩት ቀሩ፤ የሰስቱም ሰዎች ድምፅ መጥፋቱን ከአረጋገጠ በኋላ ድሚትሪና ኒኮላይ ከመንገድ ይሯሯጡ በነበረበት ጊዜ ጭር ባለው አካባቢ ተዝናንቶ ቀልቀል ወረደ:: ቢታይ እንኳን ለእርሱ ትኩረት የሚያደርግ ማንም አልነበረም:: የጉትቻ ማስቀመጫው ከኪሱ የወደቀበት ከበር ስር ቆሞ ሳለ ነው፤ ሌላ የሚያሳስቡት ጉዳዮች ስለነበሩም ሳያስተውለው ቀረ:: የጉትቻ ማስቀመጫው ግን ከበሩ ስር ወድቆ መገኘት፣ በዚያ ቆሞ እንደነበር በተጨባጭ ያረጋግጣል:: ሁሉም ነገር በአጭሩ ይህን ይመስላል::'

'ብልህ ነህ! በጣም ብልህ ሀሳብ ነው!'

'ግን ለምን እንዲህ አልክ?'

'ምክንያቱም የመድረክ ስራ ይመስል ሁሉም ነገር ስለተቀነባበረ ነው::'

ራዙምኪን 'ወይ አምላኬ' ብሎ መናገር እንደጀመረ በሩ ተከፍቶ እንግዳ ገባ-ከዚህ በፊት አይተውት የማያውቁት እንግዳ::

5

ከወጣትነት የእድሜ ክልል የዘለለ፣ ጥንቃቄ፣ ጉራና ብስጭት ከፊቱ ላይ የሚነበብበት ጎልማሳ ነው። በመጀመሪያ ከደጃፉ ላይ ቆመ፡ የመጣበት ስፍራ ያስገረመው ይመስል በግልፅ የሚነበብ ትካዜ እንደያዘው ዙሪያውን ቃኘ። የመሰቅጠጥና ከዚያም አልፎ የመቀየም ስሜት እየታየበት የራስኮልኒኮቭን የማተፈናፍን ክፍል በትዝብት ተመለከተ። ከዚያም በኋላ በተመሳሳይ የመገረም ስሜት ከወላለቀ ቆሻሻ ሶፋ ላይ ንፅህናውን ሳይጠብቅና ሳይታጠብ ተዝረክርኮ በተጋደመው ራስኮልኒኮቭ ላይ አነጣጠረ። ራስኮልኒኮቭ በአፀፋው እንደዚያም ደርቆ ከፉኛ ተመለከተው። ከዚያም በለመደው አይን ጭርንቀስ የለበሰውን፣ ፂሙን ያልተላጨውንና በከፊል ፀጉሩን ያልጠበቀውን ራዙምኪንን መቃኘት ጀመረ። በአፀፋውም ራዙምኪን ከቦታው ሳይንቃነቅ በንቀት በሚያስተውሉት አይኖቹ ገረፈው። ዝምታው ለደቂቃ ያህል ቆየና ለተለመደው የቃላት ልውውጥ ቦታውን ለቀቀ። እንግዳው በዚህች ጠባብ ክፍል ውስጥ መኮፈስና መኮሳተር እንደማይፈይደው ስለተገነዘበ አልፎ አልፎ ድምፁን ጠበቅ፣ ጥያቄውንም ረገጥ ማድረጉን ሳይተው ለዘብ ብሎ ትህትና ባልጎደለው ሁኔታ ዞሲሞቭን እንዲህ አለው፡-

'ሮድዮን ሮማኖቪች ራስኮልኒኮቭ የዩኒቨርስቲ ተማሪ፣ ወይም የቀድሞ የዩኒቨርስቲ ተማሪ እንደሆነ እገምታለሁ። አይደል እንዴ?'

ዞሲሞቭ ትንሽ እንደመንቃነቅ ብሎ ከመመለሱ በፊት መልስ በመስጠት ረገድ ያልተጠበቀው ራዙምኪን ቀደመው።

'አዎን ነው። እርሱም ይሄ ከሶፋው ላይ የተኛው ነው። ምን ፈልገህ ነው?'

'ምን ፈልገህ ነው?' የምትለዋ ቃል የጉረኛውን ሰውዬ ቀልብ ገፈፈችው። ፊቱን ወደራዙምኪን ለመመለስ ከጃጃው በኋላ ወዲያውኑ አርሞ ፊቱን ወደዞሲሞቭ አዞረ።

ወደ ሕመምተኛው እየመለከተ 'ያ ነው ራስኮልኒኮቭ!' ሲል ዞሲሞቭ ድምፁን ያሰማል። አፉን በስፉት ከፍቶ ለጥቂት ጊዜ ሳይዘጋ አንጓለጀ። ከዚያም እጁን በዝግታ ወደሰደሪያው ኪስ ልኮ በጥሩ መቀመጫ ውስጥ የሚገኝ ትልቅ የወርቅ ሰአት አወጣ፡ ከፍቶ ካየ በኋላ እንዲሁ በዝግታ ካወጣበት ቦታ መለሰ።

ራስኮልኒኮቭ የተለየ ነገር ባያሰላስልም አይኑን እንግዳው ላይ እያነጣጠረ በጀርባው ተኝቶ ነበር። ከግድግዳው ወረቀት ላይ ከነበረችው አበባ ፊቱን በድንገት መለሰ፡ ቀዶ ጥገና እንደተደረገለት ወይም ደግሞ ግርፊያ ከሚፈፀምበት ክፍል እንደወጣ ሰው ገርጥቶ የስቃይ ፊት ይታይበት ነበር። የእንግዳው ሰው ፍላጎት እየጨመረ ሄደ፡ ወዲያውኑ ግን ይህ ፍላጎት ግራ ወደመጋባት፣ ወደአለመተማመንና ፍራቻ ተለወጠ። ዞሲሞቭ በጣቱ እየመለከተ 'አሁንም ያ ነው ራስኮልኒኮቭ!' እንዳለ ከመቅፅበት ቀና ብሎ ከሶፋው ላይ በመቀመጥ ንቀት ባልተለየው በደከመ ድምፅ

'እኔ ነኝ ራስኮልኒኮቭ! ምን ልትል ፈልገህ ነው?' አለ።

እንግዳው በትኩረት ከተመለከተው በኋላ ረገጥ አድርጎ እንዲህ ሲል ተናገረ፡-

'ፒተር ሉዢን እባላለሁ። ስሜ አዲስ እንዳልሆነብህ እገምታለሁ።'

የተለየ ነገር ይጠብቅ የነበረው ራስኮልኒኮቭ ግን፣ ፒተር ሉዢን የተባለውን ስም

በሕይወቱ ለመጀመሪያ ጊዜ የሰማ ይመስል ግራ ተጋብቶ በመገረም ተመለከተው።

ሚስተር ሉዚን በመጠኑ ቅር ተሰኝቶ 'ስለእኔ የሰማሽው ነገር የለም ማለት ነው?' ብሎ ጠየቀ።

ራስኮልኒኮቭ ጭንቅላቱን በእጁ ይዞ በጀርባው በመተኛት ኮርኒሱን ተመለከተ። ሉዚን ባልጠበቀው ነገር ተደናገጠ። ዞሲሞቭና ራዙምኪን በበለጠ አትኩሮት እየቃኙት ሄዱ፤ በመጨረሻ ላይም በርግጥ ግራ ተጋባ።

'ከአስርና ከአስራ አምስት ቀናት በፊት ደብዳቤ እንደተላከልህ አልጠራጠርም።' ሲል ራዙምኪን በመሀል ገብቶ 'ከበሩ ለምን ትቆማለህ? የምትለው ነገር ካለህ በወጉ ተቀመጥ። ለአንተ የሚሆን ቦታ መቼ ጠፋና። ናስታስያ-አሳልፊውና ይቀመጥ። ወንበር አለ። እንደምንም እለፍና ወንበር ያዝ።' በማለት በድንገት ንግግሩን አቋረጠው።

ወንበሩን ከጠረጴዛው ፊቀቅ አደረገና በጠረጴዛውና በጉልበቱ መሀል ባለው ጠባብ መንገድ እንግዳው እስኪያልፍ ተጠባበቀ። እንግዳው እምቢ ሊል በማይችልበት ሁኔታ የቀረበ ግብዣ ነበር። ሉዚን እየተጣደፈና እየተደናቀፈ ለማለፍ ሞከረ። ከወንበሩ ደርሶ ተቀመጠና የጥርጣሬ አይኑን በራዙምኪን ላይ አነጣጠረ።

'መረበሽ የለብህም። ሮዲ ከታመመ አምስት ቀናት ሆኖታል። ለሶስት ቀናት ቅዠት ላይ ነበር። አሁን ግን ሀሲናውን አውቆ ምግብ መብላት ጀምሯል። ይህ ሰው የእርሱ ሐኪም ነው፤ አሁን ምርመራ አድርጎለት ነበር። እኔ እንደርሱ የዩኒቨርስቲ ተማሪ የነበርኩ ጓደኛው ነኝ፤ እያስታመምኩት ነው። ስለዚህ በእኛ ላይ ሳታተኩር የጀመርከውን ንግግር ቀጥል።' እያለ ራዙምኪን እንደመጣለት ተናገረ።

ሚስተር ሉዚን 'አመሰግናለሁ፣ ግን' በማለት ወደዞሲሞቭ ዞር አለና 'እዚህ በመኖሬና በመናገሬ ሕመምተኛህን ላለመረበሼ እርግጠኛ ነህ ወይ?' ሲል ጠየቀ።

'የምትረብሸው አይመስለኝም፤ እንዲያውም ልታስደስተው ትችላለህ።' ካለ በኋላ እንደገና አንቀላፋ።

'ከጥዋት ጀምሮ ለረጅም ጊዜ ሀሲናውን እንደገዛ ነው።' አለ ራዙምኪን። ሚስተር ሉዚን ይሄን እንደሰማ የራዙምኪንን ቤተኝነት በበጎ በማየት ዘና ማለት ጀመረ፤ ለዚህም ከፊል ምክንያቱ፣ ለጉዞው ሲነሳሳ ራሱን የቀድሞ የዩኒቨርስቲ ተማሪ አድርጎ የማስተዋወቅ እቅድ የነበረው መሆኑ ነው።

ሉዚን 'እናትህ' ሲል ጀመረ።

ራዙምኪን ድምፁን ለማሰማት እንዳሰፈሰፈ፤ ሉዚንን በጥሞና ተመለከተው።

'ግዴለህም ቀጥል!'

'ወደ ፒተርስበርግ ለመምጣት ከመነሳቴ በፊት እናትህ ደብዳቤ ልከውልህ ነበር። ወደዚህ ከመጣሁ በኋላ ደብዳቤው እስኪደርስህ ላረጋግጥ ብዬ ወዳንተ ሳልመጣ ጥቂት ቀናት ቆየሁ። አሁን ግን በጣም ነው የገረመኝ።...'

'አውቃለሁ! አንተ ነህ? እጮኛ? ሁሉንም አውቃለሁ - ይበቃል!' አለ ራስኮልኒኮቭ ተበሳጭቶ በንቀት አይን እየው።

ሚስተር ሉዚን ሁኔታው ቢያስቀይመውም ዝም ብሎ አሳለፈው። ምን ማለቱ እንደሆነ ለማወቅ በመሞከሩ ለደቂቃ ያህል በከፍሉ ዝምታ ሰፈነ።

ለሚስተር ሉዚን መልስ ይሰጥ በነበረ ጊዜ ፊቱን በመጠኑ ብቻ ያዞረው ራስኮልኒኮቭ፣ ከደቂቃ በፊት ሰውየውን በሚገባ ለመመልከት ጊዜ ያጠረው ይመስል፣ ወይም ደግሞ በሰውየው ላይ ባየው አዲስ ነገር ስሜቱ የተነካ ይመስል፣ በድንገት ያፈጥበት ጀመር:: ለአንድ እንጭኛ የሚመጥነው የሚስተር ሉዚን አቋም የማንንም ትኩረት የሚስብ ነው:: በሰርጉ መዳረስ የተነሳ በመዲናው ውስጥ በሚቆይባቸው ጥቂት ቀናት ሽቅርቅር የማለቱ እድል እንዳያልፈው ለመባደፉ በገሀድ ይታያል፤ ይህ ደግሞ ክፋት የሌለው በጎ ነገር ነው:: ሚስተር ሉዚን እጮኝነቱን በደስታ የተቀበለው ስለሆነ አለባበሱን በመለወጥ በመጠኑ መኩራራቱ የሚጠበቅ ወግ ነው:: ልብሶቹ ሁሉ ገና ከልብስ ሰፊ ቤት መውጣታቸው ነው፤ ሁሉም ነገር ሽክ ያለ ነው፤ ሲበዛ አዲስ ከመሆኑና የተለበሰበትን ምክንያት በግልፅ ከማሳወቁ በስተቀር:: ፋሽን የጠበቀው አዲሱ ባርኔጣው እንኳን ይሄንኑ ያንፀባርቃል:- ሚስተር ሉዚን በከፍተኛ ከበሬታ የሚመለከተውና በከፍተኛ ጥንቃቄ በእጁ የያዘው ባርኔጣ፤ ሳያጠልቃቸው ለእይታ ብቻ በእጁ የያዛቸውና የወይን ጠጅ ቀለም ያላቸው ጓንቲዎቹ ሳይቀሩ ይሄንኑ ያረጋግጣሉ:: ሚስተር ሉዚን የለበሳቸውን ልብሶች በሚመለከት ደማቅ ቀለማት ይበዙባቸዋል:: ቡናማ ቀለም ያለው በጣም የሚስማማ የበጋ ጃኬት፣ ቀለል ያለ የበጋ ሱሪ፣ ተመሳሳይ የሆነ ሰደርያ፣ ገና ከመደብር የወጣ የላይናን ሸሚዝ፣ ቀይ ሰረዝ ባል ያለበት ነጭ ከረባት ሽክ አድርገውታል:: ብሩህና ሸጋ ፊቱ ከአርባ አምስት አመት ዝቅ ያለ አስመስሎታል:: ጥቁር የሪዝ ፂሙ ከግራና ከቀኝ ልቅም ብሎ እስከአገጩ ወርዶ ቀልብ ይስባል:: ፀጉሩን የጎነጎነ ሰው፣ የተሞሸረ ጀርመናዊ ቢመስልም በፀጉር አስተካካይ ቤት የተከረከመው ገብስማ ፀጉሩ እንኳን አላሳጣውም:: በዚህ ሸጋ ቁመና ላይ እንከን ይወጣለታል ቢባል ምክንያቱ የተለየ መሆን አለበት:: ራስኮልኒኮቭ ሚስተር ሉዚንን በንቀት እየተመለከተ የጥላቻ ፈገግታ አሳየ፤ ተመልሶ በጀርባው ተኛና ወደከርኒሱ አንጋጠጠ::

ሚስተር ሉዚን ግን ስሜቱን ተቆጣጠረ፤ ለጊዜውም ቢሆን እነዚህን ያልተለመዱ ባህሪዎች አይቶ እንዳላየ ለማለፍ ወሰነ::

'አንተን በእንዲህ አይነት ሁኔታ በማግኘቴ በጣም አዝናለሁ:: መታመምህን ባውቅ ኖሮ ቀደም ብዬ እመጣ ነበር:: ግን የቢዝነስ ጉዳይ ሆነብኝ! ታውቀዋለህ ብዬ ከምገምተው ጉዳይ በተጨማሪም በከፍተኛው ፍ/ቤት የምከታተለው ትልቅ ጉዳይ አለኝ:: እናትህና እህትህ ከአሁን ሰአት ጀምሮ ባለው ጊዜ ከፒተርስበርግ ስለሚደርሱ እየተጠባበቅኋቸው ነው::...' በማለት ሰፍኖ የነበረውን ዝምታ ለመለወጥ ጥረት ማድረግ ጀመረ::

ራስኮልኒኮቭ ለማለት የሚፈልገው ነገር ያለ ይመስል ንቅናቄ አደረገ፤ ፊቱ ስሜት ውስጥ በመጠኑ መግባቱን ያሳያል:: ሚስተር ሉዚን ንግግሩን አቋረጠና ትንሽ ጠበቀ፤ ይሁንና፣ ምንም ነገር ያልተፈጠረ ይመስል ንግግሩን ቀጠለ::

'...ለጊዜውም ቢሆን የሚያርፉበት ቤት አግኝቼላቸዋለሁ::'

'የት ነው ያገኘህላቸው?' ሲል ራስኮልኒኮቭ በደከመ ድምፅ ጠየቀ::

'ከዚህ ብዙ አይርቅም::'

የጎዳናውን ስም በመጥራት ራዙምኪን ጣልቃ ገባ::

'በቤት እቃዎች የተሟሉ ክፍሎች ናቸው:: ነጋዴው ዩዚን ነው ያከራየው:: እኔ ራሴ ሄጄ አይቼዋለሁ::'

'ጨለማ ቤት ነው - የቆሸሸ፣ የከረፋና መልካም ስም እንደሌለው የማያጠራጥር:: በዚያ ግቢ ውስጥ የማይደረግ ነገር የለም፤ የሚገጥሙአችሁ ምን አይነት ሰዎች እንደሆኑ አታውቁም:: እኔ ራሴ ከማያስደስት ርካሽ ጉዳይ ጋር በተያያዘ ወደዚያው ሄጄ ነበር::'

'እንደዚያ ከሆነ እኔም ብሆን አስፈላጊውን ማስረጃ ላላገኝ እችላለሁ:: የተከራየኋቸው ሁለት ዕዳት ያላቸው ክፍሎች ግን ለጊዜው እንጂ የወደፊቱ ቋሚ ቤታችን ሌላ ነው:: እኔም ደግሞ ከዚሁ አካባቢ በቤት እቃዎች የተሟሉ ክፍሎች አግኝቼአለሁ:: ሚስተር ሌቤዚያቲንኮቭ ከሚባል ወጣት ጓደኛዬ ጋር ነው ያለሁት:: ለእናትህና ለእህትህ የተከራየኋቸውን ቤቶች የጠቆመኝ ይሄው ጓደኛዬ ነው...::' ሲል ቅሬታ በሚነበብበት ድምፅ ለሚስተር ሉዚን ያሰማል::

ራስኮልኒኮቭ የሆነ ነገር ለማስታወስ እየሞከረ 'ሌቤዚያትኒኮቭ?' ነው ያልከው አለ በዝግታ::

'አዎ አንድሬ ሌቤዚያትኒኮቭ፣ በሚኒስቴር መስሪያ ቤት ውስጥ ነው የሚሰራው:: ታውቀዋለህ?'

'..አይ'

'ይቅርታ፣ ከጥያቄህ እንደተረዳሁት የምታውቀው መስሎኝ ነበር:: ከጥቂት አመታት በፊት አሳዳጊው እኔ ነበርኩ:: ከዘመኑ አስተሳሰቦች ጋር የሚተዋወቅ ግሩም ወጣት ነው:: እኔም ብሆን ከወጣቶች ጋር መወያየት ያስደስተኛል፤ አዲስ ነገር የምታገኘው ከወጣቶች ነው::'

ሚስተር ሉዚን ሁሉንም በተስፋ አይን ተመለከታቸው::

'ግን ምን ማለትህ ነው?' ሲል ራዙምኪን ጠየቀ::

ሚስተር ሉዚን በጥያቄው የተደሰተ ይመስል በአፋጣኝ መልስ ሰጠ:- 'ከአንጀቴ ነው የምናገረው:: ላለፉት አስር አመታት ከፒተርስበርግ አልነበርኩም:: የእናንተ አዳዲስ የለውጥ ሀሳቦች ከክፍላተ ሀገር ይደርሱናል፤ ግን እነዚህን ሀሳቦች በግልፅ ለመረዳት በፒተርስበርግ መገኘት አለብህ:: ከወጣቱ ትውልድ ለመረዳትና በደበልጥ ለማወቅ መቻሉ፣ ምንጊዜም ቢሆን የምከተለው እምነቴ እንደሆነ አልደብቃችሁም:: በጣም ደስ እንደሚለኝ በይፋ መግለፅ አለብኝ...::'

'ምኑ ነው የሚያስደስትህ?'

'ይሄ ትልቅ ጥያቄ ነው:: ከሂሰና ሕይወትን በተጨባጭ ከማየት የተነሳ ነገሮች ግልጥልጥ እንደሚሉ ይሰማኛል፤ ተሳስቼ ግን ሊሆን ይችላል...::'

'ልክ ነው::' ሲል ዞሲሞቭ በቀስታ ተናገረ::

ራዙምኪን በስሜት ወደዞሲሞቭ እያነጣጠረ 'ከንቱ ነገር ነው! ሕይወትን በተጨባጭ ማየት የሚሉት ነገር የለም:: ከሰማይ የሚወርድ አይደለም:: ተግባርን በሚመለከት ሁለት መቶ አመት ያህል ወደኋላ ቀርተናል:: በውጭ ሀገር በርግጥ ብዙ አይነት አስተሳሰቦች አሉ::' ካለ በኋላ ወደሚስተር ሉዚን እያመለከተ 'በሺህ የሚቆጠሩ ከይሲዎች ወደዚህ ቢመጡም መልካም የመስራት ፍላጎት አለ:: የምታደርገው ደህና ጫማ ሳይኖርህ ሕይወትን በተጨባጭ የማየት ዝንባሌ አይኖርህም::' አለ::

ሚስተር ሉዚን ርካታውን ሳይደብቅ ንግግሩን እንዲህ በማለት ቀጠለ:- 'ከአንተ ጋር መስማማት አልችልም:: ፍላጎትና አጋጣሚ ቢኖሩም ሰፋ አድርጎ ማየት ግን ያስፈልጋል::

የፍላጎት መኖር ነገሮችን ለማከናወን ጉጉት እንዳለ ያሳያል፤ ነገሮች የሚከናወኑብትን አጋጣሚ ሁኔታንም ያመለክታል። እስካሁን የተከናወነው ጥቂት ነው ከተባለ ያለፈውም ጊዜ ጥቂት ነው ማለት ነው። የተከናወኑባቸውን መንገዶችና ዘዴዎች መግለፅ አያስፈልግም። የማትቀየሙኝ ከሆነ እስካሁን ብዙ ተሰርቶአል የሚል እምነት አለኝ። አዳዲስ ጠቃሚ ሀሳቦች ተሰራጭተዋል፤ በቀድሞዎቹ የፍቅር መፃህፍት ፋንታ አዳዲስና ረብ ያላቸው መፃህፍት በስፋት እየተዳረሱ ነው፤ ስንፅሁፋችን እየዳበረ ነው፤ ጎጂ አመለካከቶች እየተወገዱ ነው።... በአጭሩ ለማለት ያህል ከአለፈው ጋር የነበረው እትብታችን ተቋርጧል። ይህ ደግሞ በእኔ ውስን አመለካከት በቂ ነው።...'

'እኛን ለመማረክ ሽምድዶ ነው የመጣው!ጉደኛ!' አለ ራስከልኒኮቭ ከመቅፅበት።

ራስከልኒኮቭ ያለውን በቅጡ ያልተገነዘበው ሚስተር ሉዚን 'ምን ማለትህ ነው?' ሲል ጠየቀ። መልስ ግን አላገኘም።

'ይሄ የምትለው ሁሉ ትክክል ነው።'በማለት ዞሲሞቭ ተጣድፎ ጣልቃ ገባ።

ሚስተር ሉዚን ዞሲሞቭን በወዳጅ አይን እየተመለከተ 'ትክክል አይደለም ወይ?' ካለ በኋላ በመርታትና በበላይነት ስሜት ወደ ራዙምኪን ተመልሶ 'ድል ወይም አሁን እንደሚባለው እድገት መኖሩን ማመን አለብህ፤ ከሳይንስና ከኢኮኖሚያዊ ፍትህ አንፃር የሚደረስበት ቢሆንም።'

'ይሄ ባዶ ማነብነብ ነው።'

'ማነብነብ አይደለም! «ጎረቤትህን እንደራስህ ውደደው» እየተባለ በፊት በተነገረኝ መሰረት የምፈፅም ከሆነ ውጤቱ ምንድነው?' ሲል ሚስተር ሉዚን በማያስፈልግ ጥድፊያ ንግግሩን ቀጠለ፦ «ከጎረቤቴ ጋር ለመካፈል ስል ኮቴን ለሁለት ብቀደው የሁለታችንም ግማሽ ጎን እርቃኑን ይቀራል።» የሚልና እንደዚሁም «ሁለት ቆቅ የምታባርር ከሆነ አንዱንም አትይዝም» የሚል የሩሲያ አባባል አለ። ሳይንስ ግን እንዲህ ይለናል፦ «በአለም ላይ ያለ ነገር ሁሉ በግል ጥቅም ላይ ስለተመሰረተ ይበልጥ ራስህን ውደድ። ራስህን ብቻ ከወደድክ ቢዝነስህን በአግባቡ ታካሂዳለህ፤ ኮትህም እንዳለ ይቆያል።» የግል ቢዝነስ በተሳካ ሁኔታ በተቀላጠፈ ቁጥር ብዙ የተሟሉ ኮቶች ይኖራሉ፤ የማህበራዊ ሕይወታችን መሰረት በይበልጥ ይጠናከራል፤ የሕዝቡም ደህንነት ይጎለብታል። ሀብት ለራሴ አድርጌ ከያዝኩ ለሁሉም አድርጌ ያዝኩ ማለት ነው፤ ጎረቤቴ ከተቀደደ ኮት የተሻለ ነገር እንዲያገኝ ረዳሁት ማለት ነው፤ ይህ የሚሆነው በጥቂቶች ችሮታ ሳይሆን ሁሉም በሚኖረው ከፍተኛ የኑሮ ደረጃ አማካይነት ነው። ሀሳቡ ግልፅ ቢሆንም ለረጅም ጊዜ ተቀባይነት አጥቶ ቆይቷል፤ በፍላጎትና ለሕይወት ባለ ኢተግባራዊ ዝንባሌ ተውጦ ቀርቷል። ይሄን ለመረዳት እጅግ የሰላ አእምሮ አስፈላጊ አይደለም።'

ራዙምኪን የሰላ አእምሮ ባለቤት አለመሆኑን ከይቅርታ ጋር ገልፆ እንዲህ ሲል ተናገረ፦ 'በዚህ አርእስት ላይ መወያየቱን ብንተወው ደስ ይለኛል። ውይይቱን የጀመርኩት በአእምሮዬ የሚመላለስ ነጥብ ስለነበር ነው። ይሁንና፣ ይህ ሁሉ ባዶ ጫጫታና ራስን ማታለል፣ እነዚህ ሁሉ ማለቂያ የሌላቸውና የማይቋጩ ተራ አባባሎች፣ እንዲሁም አንድን ነገር የመደጋገሙ ሁኔታ ባለፉት ሶስት አመታት ውስጥ ከልክ በላይ በአእምሮዬ ስለሰረፀ በእኔ ሳይሆን በሌላ ሰው እንደበት ሲነገሩ ስሰማ እርር ቅጥል ማለቴ አይቀርም። አንተ ምን

ያህል የተማርክ መሆንህን ለማሳየት እንደጓጓህ አያጠራጥርም፤ ይህ የሚጠበቅ ስለሆነ አልወቅስህም። እኔ ማወቅ የፈለግሁት ምን አይነት ሰው እንደሆንክ ብቻ ነው፤ ከቅርብ ጊዜ ወዲህ የተለያዩ የቢዝነስ ሰዎች የሕዝብ አላማ አራማጆች በመሆን ከራሳቸው ጥቅም አንፃር የሚያነሱትን ጉዳይ ሁሉ በአስከፊ ሁኔታ እያውገረገሩ ሁሉንም ነገር ዋጋ ስለሚያሳጡት ነው ማንነትህን ማወቅ የፈለግሁት። በዚሁ ይብቃ!'

ሚስተር ሉዚን ቢቀየምም ቅሉ ክብሩን እንደጠበቀ 'በእንዲህ አይነት የግልቢያ አነጋገር መሰረት እኔም ጭምር እንዲያነኝ ማለትህ ነው?' አለ።

ራዙምኪን 'የሚገርም ነው! እንደዚያ አትገምት። ያም ሆነ ይህ በዚሁ ይብቃ!' በማለት በአጭር ቀጨውና ወዲያውኑ አቋርጠውት የነበረውን ውይይት ለመቀጠል ፊቱን ወደዞሲሞቭ መለሰ።

ሚስተር ሉዚን የራዙምኪንን ማብራሪያ ወዲያውኑ ተቀበለ። በተጨማሪም ያንን ቤት ለቅቆ በአንድ ወይም በሁለት ደቂቃ ውስጥ ለመውጣት ወስኖ ነበር።

ወደራስኮልኒኮቭ እያመለከተም 'አሁን የተጀመረው ትውውቃችን ከሕመምህ በምትድንበት ጊዜ እንደሚቀጥልና ከምታውቀው ጉዳይ አንፃርም እንደሚጎለብት ተስፋ አደርጋለሁ።.. ጤናህ ተመልሶ ለማየት ምን ያህል እንደጓጓሁ ለመግለፅ ይፈቀድልኝ።' አለ።

ራስኮልኒኮቭ ፊቱን እንኳን አላዞረም። ሚስተር ሉዚን ከተቀመጠበት ወንበር መነሳት ጀመረ። እነርሱ ግን ደንታ ሳይሰጡት ወዲያውኑ ወደተቋረጠው ንግግራቸው ተመለሱ። ወደ በሩ ራመድ አለና ለመሰናበት ቆም አለ።

'ግድያው የተፈፀመው በአሮጊቷ ደንበኛ መሆን አለበት።' ሲል ዞሲሞቭ ረገጥ አድርጎ አሰመረበት።

ራዙምኪን 'ጭራሽ አያጠራጥርም።' በማለት መስማማቱን ከገለፀ በኋላ 'ፖርፊሪ የራሱን ግምት የወሰደ ቢሆንም በአሁኑ ሰአት የአሮጊቷን ደንበኞች ቃል እየተቀበለ ነው።' አለ።

'የደንበኞችን ቃል ነው ወይ የሚቀበለው?' ሲል ራስኮልኒኮቭ በጎላ ድምፅ ጠየቀ።

'ቢሆንስ ምን ያመጣል?'

'ምንም አያመጣ።'

'ግን ደንበኞቹ እነማን እንደሆኑ እንዴት ያውቃል?' አለ ዞሲሞቭ።

'ኮች አንዳንዶቹን ያውቃቸዋል፤ አንዳንዶቹ ያስያዟቸውን እቃዎች በጠቀለሉባቸው ወረቀቶች ላይ ስሞቻቸውን አስፍረዋል፤ ሌሎቹ ደግሞ ስለግድያው እንደሰሙ በገዛ ፈቃዳቸው ቃላቸውን ለመስጠት መጥተዋል።'

'ብስለትና ልምድ ያለው ምን አይነት ጨካኝ ሰው ነው! ምን አይነት ወኔ ነው! ምን አይነት ቆራጥነት ነው!'

ራዙምኪን ጣልቃ በመግባት 'ስህተትህ እዚህ ላይ ነው! ከትክክለኛው አቅጣጫ የምታፈነግጠው እዚህ ላይ ነው። እንደ እኔ ሰውየው ብስለትም ልምድም የሌለው፣ ምናልባትም የመጀመሪያ ወንጀሉን መፈፀሙ ነው ባይነኝ! ውንጀሉ በጥንቃቄ የተቀነባበረና ነፍሰ ገዳዩም ብስለት ያለው ጨካኝ አውሬ ነው ብለን ብንገምት ሁሉም ነገር የማይመስል ሆኖ እናገኘዋለን። ልምድ የሌለው ሰው ነው ካልን ሊድን የቻለው በአጋጣሚ መሆኑ በግልፅ

ይታያል-አጋጣሚ የማያደርገው ምን ነገር አለ? በድርጊቱ ላይ የሚያጋጥሙ እንቅፋቶችን እንኳ በቅድሚያ አለማየቱን አረጋግጥልሀለሁ:: ምንድነው ያደረገው? ጥሬ ገንዘቡ ይቅርና ከሺህ አምስት መቶ ሩብል በላይ የሚያወጣ ወርቅ ከመጀመሪያው መሳቢያ ባለ ሳጥን ውስጥ ተቀምጦ እያንዳንዳቸው ከአስር ወይም ከሀያ ሩብል በላይ የማያወጡ እቃዎች በኪሱ አጭቆና የአሮጊቷን ልብሶች ዘክዝኮ ነው የሄደው! መግደል እንጂ መስረቅ አያውቅም! እመነኝ ነው የምልሁ-የመጀመሪያ ወንጀሉ ነው:: ስሜቱን መቆጣጠር አልቻለም! በአጋጣሚ እንጂ አቅዶ አይደለም ያመለጠው!' አለ::

ሚስተር ሉዚን ከበሩ እንደ ቆመ ወደዞሲሞቭ እያመለከተ 'የሟቹ የመንግስት ሰራተኛ ሚስት ስለነበረችው አሮጊት የቅርብ ጊዜ አሟሟት የምታወሩ ይመስለኛል::'በማለት ጣልቃ ገባ::

ባርኔጣና ጓንቲ በእጁ እንደያዘ ቢቆምም፣ ከመውጣቱ በፊት ግን ጥቂት በሳል አስተያየቶችን ለመሰንዘር ፈልጎ ነበር:: መጓጓቱ በጉልህ ታየ፣ ከሀሊናው ይልቅ አለባበሱ ልቆ ተስተዋለ::

'አዎ:: ስለሁኔታው ሰምተሀል?'

'ሰምቻለሁ:: ግድያው በዚሁ አካባቢ የተፈፀመ ነው::'

'ዝርዝር ነገሮችን ታውቃለህ?'

'እንደዚያ እንኳን ማለት አልችልም፣ ሆኖም ከዚህ ጉዳይ ጋር በተያያዘ ትኩረት የምሰጠው ለየት ያለ ነጥብ አለ:: ባለፉት አምስት አመታት ውስጥ በዝቅተኛ መደቦች ዘንድ ወንጀል መስፋፋቱን መግለፅ አያስፈልገኝም፣ በመላ ሀገሪቱ ስለ ተስፋፉት ዝርፊያና ከወንጀል ጋር የተያያዙ የቤት ቃጠሎዎች ማውሳቱ እንዲሁ አስፈላጊ አይደለም፣ እኔን የሚያስገርመኝ ሀብታሞች የሚፈፅሙት ወንጀል ያንኑ ያህል መጨመሩ ነው:: በአንድ አውራ ጎዳና ላይ አንዱ ተማሪ የፖስታ ማድረሻ መኪና ዘረፈ፣ በሌላ ቦታ ጥሩ ኑሮ ያላቸው ሰዎች ሐሰተኛ የባንክ ኖቶች አዘጋጁ፣ ሐሰተኛ የሎተሪ ትኬቶችን ያዘጋጁ ወሮበሎች በሞስኮ ተያዙ፣ ከቀንደኞቹ መካከል የአለም ታሪክን የሚያስተምር የዩኒቨርስቲ መምህር ይገኝበታል፣ በውጭ ሀገር ደግሞ ከገንዘብ ጋር በተያያዘ ሁኔታ እንደተደረገ የሚገመት ግድያ በኤምባሲያችን ፀሀፊ ላይ ተፈፀመ:: ይህች አራጣ አበዳሪ ሴት በአንዱ ደንበኛዋ ከተገደለች ግድያውን የፈፀመው ሀብታም ሰው ለመሆኑ በፊለጋችሁት ለመወራረድ ዝግጁ ነኝ፣ አርሶ አደሮች ወርቅ አስይዘው ሊበደሩ አይችሉምና ነው:: ተማረ በተባለው የሕብረተሰባችን ክፍል ውስጥ ሞራል ለመላሸቁ ምክንያቱ ምንድነው?'

'ብዙ የኢኮኖሚ ለውጦች ይካሄዳሉ::'ሲል ዞሲሞቭ ተናገረ::

'ምክንያቱ ከቢዝነስ የወጣ ስር የሰደደ ዝንባሌ ነው!' አለ ራዙምኪን ዞሲሞቭን እየሞገተ::

'ምን ማለትህ ነው?'

'የሞስኮው የዩኒቨርስቲ አስተማሪህ ሐሰተኛ የሎተሪ ቲኬቶችን ለምን እንዳዘጋጀ ተጠይቆ የሰጠው መልስ ምንድነው? «ሁሉም ሰው በፈለገው መንገድ ሀብት ስለሚያፈራ እኔም ጊዜ ሳላባክን በአፋጣኝ ሀብታም ለመሆን ፈለግሁ::» በትክክል ያለውን ቃል በቃል ባልጠቅሰውም ይህ ግን የሚያመለክተው ሳይለፉ ወዲያውኑ ማግኘት እንደፈለገ ነበር:: ሰውን

እንደዋግምት እየመጠጥን በሌላው ኪሳራ መኖር ለምደናል፤ የገበሮች የአርነት ደወል በተደወለና ሰፊው ሕዝባችን ነፃ በወጣ ጊዜ እያንዳንዱ ሰው ማንነቱን ወዲያው አሳየ።'

'የሞራልስ ጉዳይ? ደንብ የሚባለውስ..'

'ምን ያስጨንቃችኋል? የንድፈ ሀሳባችሁ ትክክለኛነት አልተረጋገጠም ወይ?' በማለት ራስኮልኒኮቭ ሳይጠበቅ ከውይይቱ ገባ።

'ምን ማለትህ ነው?'

'እናንተ በምትሉት ከተሄደ ግድያ ተገቢ ነው ከሚል መደምደሚያ ላይ ይደረሳል።'

'ኧረ የሚገርም ነው!' ሲል ሉዚን ጮኸ።

ዞሲሞቭ 'በምትሉት አልስማማበትም' እያለ ጣልቃ ገባ።

ራስኮልኒኮቭ በጣም ገርጥቶ ነበር። ሲናገር የላይኛው ከንፈሩ እየተንቀጠቀጠ ያቃትት ገባ።

'ሁሉም ነገር ገደብ አለው። የኢኮኖሚ ንድፈ ሀሳብ ግድያን የሚገፋፋ አይደለም፤ ለምሳሌ እንኳን..' በማለት ሉዚን እንደባለስልጣን ከመናገሩ ራስኮልኒኮቭ እየተበሳጨና ተቃውሞውን ለመግለፅ እድል በማግኘቱ እየተደሰተ እንዲህ ሲል አቋረጠው:- 'እጮኛህ አንተን ለማግባት መስማማቷን ወዲያውኑ እንደገለፀችልህ ድህ በመሆኗ መደሰትህን ማሳወቅህ ትክክል ነው ወይ? በአንተ አስተሳሰብ መሰረት ገንዘብ የሌለው ሰው ማግባት መምረጥህ ዝቅ አድርጎ ለማየትና እያዋረዱ እንደልብ ለመሳደብ ስለሚያስችል ነው።'

'ወዳጄ ሆይ - ሀሳቤን በአስቀያሚ ሁኔታ እንዲህ ታውገረግራለህ? የደረሰህ ወሬ ወይም አንተ የገመትከው ነገር መሰረተ ቢስ መሆኑን ስገልፅ አዝናለሁ። ይሄን የስም ማጥፋት ወሬ የተናገሩት እናትህ ናቸው፤ እናትህ ብዙ የሚደነቁ ባህሪዎች ቢኖራቸውም በዚህ ረገድ ስሜታዊ የሆኑ ይመስለኛል። እኔ ግን ሁሉንም ነገር እንደዚህ አጣመው ይተረጉሙና ያቀርቡታል ብዬ ጭራሽ አለመገመቴን መግለፅ አለብኝ። በመጨረሻ..' እያለ ሉዚን ተበሳጭቶ፣ ተነጫንጮ፣ ደሙ ተንተክትኮና ግራ ተጋብቶ ተናገረ።

ራስኮልኒኮቭ ቀና ብሎ ትራሱን ከተደገፈ በኋላ አይኑን ሚስተር ሉዚን ላይ ተክሎ በማፍጠጥ 'ምን እንደማደርግ ታውቃለህ?' አለ።

'ምን ታደርጋለህ?' በማለት ሉዚን የቅያሜና የተቃውሞ መንፈስ እንደያዘ ቆሞ ጠበቀ። ለጥቂት ሰከንዶች ዝምታ ሰፈነ።

'ስለእናቴ ሌላ ቃል ብትተነፍስ በዚህ ደረጃ ላይ ነው የማንከባልልህ።'

ራዙምኪን 'ምን ነካህ?' ብሎ ጮኸ።

ሉዚን በአንድ ጊዜ ገርጥቶ ከንፈሩን እየነከሰ 'ጉዳዩ ይህ ነው!' ካለ በኋላ ራሱን ለመቆጣጠር ቢሞክርም ከንዴት ብዛት መናገር እያቃተው 'አድምጠኝ፤ ገና ከመጀመሪያው እንደጠላኸኝ ገብቶኛል፤ እዚህ የቆየሁት ግን ስለአንተ በደበልጥ ለማወቅ ሆን ብዬ ስለፈለግሁ ነው። የታመመን ዘመድ ይቅር ማለት እችላለሁ፤ አሁን ግን-ጭራሽ አይሆንም..' አለ።

'እኔ አልታመምኩም!'

'የባሰው መጣ.. '

'ገሀነም ግባ!'

በጠረጴዛውና በወንበሩ መሀል እንደምንም ለማለፍ እየሞከረ ንግግሩን ሳይጨርስ

በመውጣት ላይ ነበር፤ ራዙምኪን ቆሞ አሳለፈው። እርሱ ግን፣ ሕመምተኛውን ብቻውን እንዲተወው ምልክት ይሰጠው የነበረውን ዞሲሞቭን ጭንቅላቱን እንኳን በመነቅነቅ ሳይሰናበት ከበሩ ሊወጣ ሲል ቆም አለና ባርኔጣውን እስከትከሻው ድረስ ከፍ አድርጎ እብስ አለ። ጀርባውን ጎበጥ ያደረገውም የተሸከመውን አሰቃቂ የስድብ መአት ለማሳየት ይመስል ነበር።

ራዙምኪን ግራ ተጋብቶ ጭንቅላቱን እየነቀነቀ 'እንዴት እንዲህ ታደርጋለህ?' አለ።

ራስኮልኒኮቭ ራሱን መቆጣጠር አቅቶት 'ሁላችሁም ተውኝ! እናንተ ስቃይ አድራሺዎች ለምንድነው የማትተውኝ! አልፈራችሁም! በአሁኑ ሰአት ማንንም አልፈራም! ከአጠገቤ ጥፉ! ብቻዬን መሆን እፈልጋለሁ!' እያለ ክፉኛ ተነጫነጨ።

ዞሲሞቭ ለራዙምኪን ምልክት እያሳየ 'እንሂድለት' አለ።

'ግን፣ በዚህ ሁኔታ ብቻውን ልንተወው አንችልም።'

ዞሲሞቭ 'እንሂድ!' እያለ በተደጋጋሚ ተናግሮ ወጣ።

ራዙምኪን ትንሽ ከአቅማማ በኋላ ተከትሎት ሸመጠጠ።

'እርሱ እንደፈለገው ባናደርግ ኑሮ ይብስበት ነበር። እንደዚህ መበሳጨት የለበትም።' አለ ዞሲሞቭ ደረጃውን እየወረዱ።

'ምን ነካው?'

'ጭንቀቱን የማስረሻ ትክክለኛውን መድሐኒት ለማግኘት መጣር መቻል አለብን! ያን ነው የሚፈለገው! ከጥቂት ጊዜ በፊት አቅሙ የተመለሰለት መስሎኝ ነበር። አየህ በአንጎሉ ውስጥ የያዘው አንድ ነገር አለ። አእምሮውን የሚረብሽ አንድ የተቀረፀበት ሀሳብ አለ። ፈፅሞ እርግጠኛ ነኝ!'

'ምናልባትም ያ ሚስተር ሉዚን ይሆናል! ከውይይታቸው መረዳት እንደቻልኩት ሉዚን እህቱን ሊያገባ ነው፤ ሮዲ ከመታመሙ በፊት ስለዚሁ ሁኔታ የሚገልፅ ከእናቱ ደብዳቤ የደረሰው ይመስላል።'

'ምን አይነት ሰው ነው! ለምንስ በአሁኑ ሰአት መጣ? ሁሉንም ነገር አበላሸቶት ነበር። ይሁንና፣ ራስኮልኒኮቭን እራሱን እንዳይቆጣጠር ከሚያደርገው ከአንድ ጉዳይ ማለትም ከግድያው በስተቀር ለምንም ነገር ደንታ እንደሌለውና ስለምንም እንደማያወራ አስተውለሀል።...'

'አዎ! በጣም ተገርሜአለሁ! ለጉዳዩ ትኩረት ሰጥቶት ይጨነቃል። በታመመበት እለት በፖሊስ አዛዡ ቢሮ ውስጥ ስላስፈራሩት መሆን አለበት ብዬ እገምታለሁ። ሀሊናውን ስቶ ነበር።'

'ስለሁኔታው ዛሬ ማታ በደበልጥ እንድትነግረኝ እፈልጋለሁ፤ ከዚያ በኋላ የማጫውትህ ነገር አለኝ። በጣም እየገረመኝ ነው! በግማሽ ሰአት ውስጥ ተመልሼ እየዋለሁ። የሚናንጃይቲስ በሽታ ባይኖርበትም።'

'በጣም አመሰግናለሁ! ፓሼንካ ጋ እየጠበቅሁህ እርሱን በናስታስያ አማካይነት እከታተለዋለሁ።...'

ራስኮልኒኮቭ ብቻውን ሆኖ እየተቅበጠበጠ ስቃይ ያደከመው አይኑን በናስታስያ ላይ አነጣጠረ። እርሷ ግን ለመሄድ የተጣደፈች አትመስልም ነበር።

'ሻይ ትፈልጋለህ?' ስትል ጠየቀችው::

'በኋላ! አሁን የምፈልገው መተኛት ነው! ተይኝ::'

ወዲያውኑ ፊቱን ወደግድግዳው መለሰ፤ ናስታስያ ከዚያ ገደማ ወጣች::

6

እርሷ ከመውጣቷ ብድግ አለ፤ በሩን ዘጋ፤ ራዙምኪን ያመጣውን የልብስ ጥቅል ፈታታና የሚመርጠውን መራርጦ መልሶ አሰረ፤ ልብሱን መለባበስ ጀመረ። በአንድ ጊዜ እርጋታ ማሳየቱ የሚገርም ነበር፤ እንደ እብድ መቀበጣጠሩና ባለፉት ጥቂት ቀናት በአእምሮው ሲመላለስ የነበረው ፍርሀት እንደጉም ብን ብለው ጠፉ። የሀመሙን ስሜት ለመጀመሪያ ጊዜ ተገነዘበ። አካሄዱ እንከን የለሽና አላማ ያዘለ ነበር። 'ይለያል ዛሬ!' ሲል ለራሱ አጉረመረመ። ድካም እንደነበረበት ቢገነዘብም ማውጣትና ማውረዱ ቀርቶ አእምሮው እረጭ ማለቱ ልብና ጥንካሬ ሰጠው፤ ከመንገድ እንደማይወድቅም እርግጠኛ ነበረ። አዳዲስ ልብሶቹን ከደረበ በኋላ ከጠረጴዛ ላይ የነበረውን ገንዘብ ተመለከተና ከኪሱ ከተተ። ሃያ አምስት ሩብልና ራዙምኪን ከገዛው ልብስ የተረፉ ሳንቲሞች። በዝግታ በሩን ከፍቶ ወጣ፤ ደረጃውን እየወረደ የወጥቤቱን የተከፈተ በር ተመለከተ፦ ናስታስያ ጀርባዋን ሰጥታና ጎንበስ ብላ ከሰል ታነድ ነበር። ምንም ነገር አልሰማችም። ይወጣልስ ብሎ ማን ይገምታል? ወዲያውኑ ከውጭው መንገድ ደረሰ።

ወደ አስራ ሁለት ሰአት ይጠጋል፤ ፀሐይ እየጠለቀች ነው። እንደወትሮው ሁሉ አየሩ ይተነፍጋል፤ ግን ይህን የገማ፣ አቧራማና ጎጂ አየር ተስገብግቦ ሳበ። በመጀመሪያ ትንሽ ሰለምለም አለ፤ ወዲያውኑም ደም ባጠላባቸው አይኖቹና በተዳከመው፣ በገረጣውና በበጨጨው ፊቱ ላይ የሚንበገበግ ሀይል መታየት ጀመረ። ወዴት እንደሚሄድ አያውቅም፤ ጭራሽም አላሰበበት። ይህ ጉዳይ ዛሬውኑ ለአንዴና ለመጨረሻ ጊዜ ማለቅ እንዳለበት ብቻ ነበር የሚያውቀው! እንዲህ አይነት ኑሮ መግፋት ስላልፈለገ ጉዳዩ ሳያልቅ ወደቤቱ ላይመለስ ወሰነ። በእንዴትና በምን ስልት እንደሚያልቅ ግን የሚያውቀው ቅንጣት ነገር የለም። ስለዚህ ማሰብ እንኳን አልፈለገም። ስለምንም ነገር ላለማሰብ ሞከረ፦ ማሰብ መሰቃየት ሆነበት። የተሰማውና የተገነዘበው ነገር ቢኖር በዚያም ሆነ በዚህ ሁሉም ነገር መለወጥ እንዳለበት ነው። ወደር በሌለው የመተማመን ስሜትና ቆራጥነት 'በዚያም ሆነ በዚህ!' እያለ ደጋግሞ ተናገረ።

የለመደውን የጉዞ አቅጣጫ ተከትሎ በአቅራቢያው ወደሚገኘው ገበያ አቀና። ከገበያው ሳይርቅ ከሚገኝ አነስተኛ መደብር አጠገብ አንድ ባለጥቁር ፀጉር ወጣት ማሲንቆ እየገዘገዘ ስሜት የሚነካ ዜማ ያሰማል። ከፊት ለፊቱ ሆና በእግረኛ መተላለፊያ መንገድ ላይ የቆመች የአስራ አምስት አመት ልጅ አጅባዋለች። ስስ ቀሚስ፣ ካባና ጓንቲ ደርባለች። ቀይ ላባ ያለበት የኪሻ ባርኔጣ አድርጋለች። ሁሉም ግን ያረጀና ጭንቅርቅስ ያለ ነው። ከመደብሩ ሳንቲም ይሰጠኛል በማለት ግርድፍም ቢሆን እንደቃጭል በሚጮህ ድምጿ ትዘፍናለች። ራስኮልኒኮቭ ከመንገድ ካሉ ሁለት ወይም ሶስት ሰዎች ጋር ሆኖ ለደቂቃ ያህል ከሰማት በኋላ አምስት ሳንቲም አውጥቶ ሰጣት። ወዲያውኑም ማሲንቆ መቺውን 'አቀም!' ብላው ዘፈኗን ሳይታሰብ አቋረጠችና ሁለቱም ወደሚቀጥለው መደብር ሄዱ።

ከባለማሲንቆው አጠገብ ሆኖ ስራ እንደፈታ ሰው ዘፈን ይሰሙ የነበሩ ሸማግሌ 'የመንገድ ላይ አዝማሪ መስማት ትወዳለህ?' ሲሉ ራስኮልኒኮቭ ጠየቀው። ሸማግሌው የመገረም ፊት አሳዩ። ራስኮልኒኮቭ ስለመንገድ ላይ አዝማሪ የሚያወራ ሳይመስል እንዲህ

ሲል ቀጠለ፦ 'እኔ እወዳለሁ:: በቀዘቀዘ፣ በለሰለሰና በጨለመ የበልግ ምሽት ላይ፣ ሰዎች በጎዳናው ላይ ታመውና ገርጥተው በሚታዩበት ወቅት፣ ወይም ደግሞ የረጠበ በረዶ ነፋሻ ያልሆነ አየር ሰንጥቆ በሚወርድበትና የጎዳና መብራት ብርሃኑን በሚፈነጥቅበት ጊዜ ባለማሲንቆና አዝማሪን መስማት እወዳለሁ:: ምን ማለቴ እንደሆነ ተረዱ?'

በጥያቄውና በራስኮልኒኮቭ ያልተለመደ ገፅታ ስጋት ያደረባቸው ሽማግሌ 'ይቅርታ አርግልኝና አልተረዳሁህም::' ሲሉ አጉረመረሙና መንገዱን አቋርጠው ሄዱ::

ራስኮልኒኮቭ ቀጥ ብሎ ተጓዘ፤ በዚያ ሰሞን ከሊሳቬታ ጋር ያወሩ የነበሩት ነጋዴና ሚስቱ ከሚነግዱበት ጉልት ደረሰ:: እነርሱ ግን በዚያን ሰአት በቦታው አልነበሩም:: ከቦታው እንደደረሰ ቆም ብሎ ዙሪያውን ቃኘ፤ ከእህል በረንዳው ላይ ቀይ ሸሚዝ ለብሶ ያለአንዳች ስራ የቆመውን ወጣት 'አንድ ጎልማሳ ከእነ ሚስቱ የሚነግድበት ስፍራ ከዚህ ነው?' በማለት ጠየቀ::

ወጣቱ ራስኮልኒኮቭን ከፍና ዝቅ አድርጎ በበላይነት ስሜት እያየ 'ከእዚህ ስፍራ ሆኖ እቃ የማይሸጥ የሰው አይነት የለም::' እያለ መልስ ሰጠ::

'ስሙ ማን ነው?'

'ክርስትና ሲያነሱት ያወጡለትን ስም እንደያዘ መሰለኝ::'

'የዛራይስኪ ክፍለ ሀገር ሰው ነህ?'

ወጣቱ በድጋሚ ራስኮልኒኮቭን ተመለከተ::

'እኛ ወረዳ እንጂ ክፍለ ሀገር የለንም፤ ይህ በረንዳ የወንድሜ እንጂ የእኔ ስላልሆነ የማውቀው ነገር የለምና ይቅርታህን::'

'መሸታ ቤት ነው ወይ ከዚያ ያለው?'

'መሸታ ቤት ነው፤ ከረንቦላም ያጫውታሉ፤ ቆነጃጅትም አሉ::...አሪፍ ቦታ ነው!'

ራስኮልኒኮቭ መንገዱን አቋርጦ ሲሄድ አርሶ አደሮች ተሰብስበው ተመለከተ:: ሰዎቹን እያማተረ ሰንጥቆ አለፈ:: በሆነ ምክንያት አብሮአቸው ለመጫወት ከፍተኛ ስሜት አደረበት:: እነርሱ ግን ከመጤፍ ሳይቆጥሩት እርስ በርሳቸው ያወጉ ነበር:: ትንሽ ቆም ብሎ አሰበና ወደቀኝ ታጥፎ በመሄድ ከአንድ ስርቻ ላይ ደረሰ::

በዚህ ስርቻ ላይ አዘውትሮ ተጉዟል:: በቅርቡ እንኳን ተስፋ የመቁረጥ ስሜት እንዳደረበት ይብሱን እንዲሰማው ብሎ ወዲያና ወዲህ ብሎበታል:: አሁን ግን ከስርቻው የደረሰው የተለየ ምንም ሀሳብ ሳይኖረው ነው:: የመሸታ ቤቶችና ምግብ ቤቶች ችምችም ብለውበታል፤ እንደነገሩ የለበሱ፣ ባርኔጣ ያላደረጉ፣ ነጠላ ወይም ካባ ያልደረቡ ሴቶች ከእነዚህ ቤቶች ይወጣሉ:: ከእግረኛው መንገድ ላይ በየቡድን ቆመው ከሚገኙበት ስፍራ ዘቅዘቅ እንዳሉ መዝናናት እንደልብ ነው:: እነዚህ ሴቶች እየዘፈኑና ጊታር እየተጫወቱ ጥሩ ጊዜ ያሳልፋሉ:: ብዙ ሴቶች መግቢያውን ከበው ይዘዋል፤ አንዳንዶቹ ከደረጃዎቹ ላይ፣ አንዳንዶቹ ከእግረኛው መንገድ ላይ ተቀምጠዋል፤ አንዳንዶቹ ቆመው በጨዋታ ያወራሉ:: ከአጠገባቸው አንድ ሲጋራ የሚያጨስ የሰከረ ወታደር በይፋ እየተሳደበ ይጓዛል፤ ወደሆነ ቦታ ለመሄድ የሚጣደፍና ለመሄድ የፈለገበትን ቦታ ግን ለማስታወስ ያቃተው ይመስላል:: አንዱ ባዘኔ ከሌላው ባዘኔ ጋር ይጨቃጨቃል፤ ከጎዳናው ላይ አንድ ሰው ጥንብዝ ብሎ ተኝቷል:: ራስኮልኒኮቭ ከተኮለኮሉት ሴቶች አጠገብ ቆመ:: ድምፃቸው ጎርንቷል፤ ባርኔጣ አላደረጉም፤

ከጥጥ የተሰሩ ቀሚሶችና ከፍየል ቆዳ የተሰሩ ጫማዎች አድርገዋል። አብዛኞቹ ከአርባ አመት እድሜ ዘለዋል፤ አንዳንዶቹ ግን ከአስራ ሰባት አመት የማይበልጣቸው ልጃገረዶች ናቸው፤ ከሞላ ጎደል የእያንዳንዳቸው የአይን አካባቢ በልዟል።

ራስኮልኒኮቭ ከምድር ቤቱ በሚወጣው ዘፈንና ጫጫታ ተማረከ። የሆነ ሰው እግሩን እያወራጨ፣ ልቅ የሆነ ዳንኪራ እየጨፈረና በተረከዙ እየደበደበ ሲነቃነቅ ሌሎቹ ይስቃሉ፣ ያወካሉ፤ በማሲንቆ የታጀበ ቀጭን የጎላ ድምፅ መንፈስን ያዝናናል። በጥሞናና በትካዜ እየሰማ፣ በጥልቀት እያሰበና በጥንቃቄ እየተመለከተ ከእግረኛው መንገድ ወደመሸታ ቤቱ መግቢያ ደረሰ።

ሳንቲም አበባዬ

ግቢ ከጓዳዬ!...

እያለ ዘፋኙ በቀጭን ድምፁ ያንጎራጉራል።

ራስኮልኒኮቭ የሞትና የሽረት ጉዳይ ይመስል ስንኙን ለመድገም ወዲያውኑ ከፍተኛ ስሜት አደረበት።

'ለምን ወደውስጥ አልገባም?' ብሎ ጠየቀ። 'ይስቃሉ! ይሰክራሉ! እኔስ ቢሆን ለምን አልሰክርም?'

ገና ባልጎረነነና ጎልቶ በሚወጣ ድምፅ 'አትገባም እንዴ የእኔ ፍቅር?' ብላ ጠየቀችው። ልጅ እግርና የምታባብል ብቸኛ ሴት እርሷው ነች።

ኀበጥ ብሎ የነበረው ቀና ብሎ እርሷን እያየ 'ምን አይነት ውብ መልክ ነው!' ሲል መለሰ።

ፈገግታ ለገሰችው፤ አባባሉን በጣም እንደወደደችለት ግልፅ ነበር።

'አንተም ቢሆን አታስጠላም።' አለችው።

ሌላዋ ሴት ደግሞ በጎረና ድምጿ 'በጣም ከሲታ ነህ፤ ገና ከሆስፒታል መውጣትህ ነው እንዴ?' አለች።

'ሲያዩአቸው የጀኔራል ልጆች ይመስላሉ፤ አፍንጫቸው ግን ጉርድርድ ነው!' በማለት አንድ ለብ ያለው አርሶ አደር ገና ከመግባቱ ተናገረ። ያልተቆለፈ ረጅም የገበሬ ኮት ለብሶ በአስቀያሚ ፊቱ ላይ የብልጠት ፈገግታ ይታያል።

'ወደውስጥ ገቢ ነህ!'

'እንዴታ' እያለ ተንደርድሮ ገባ።

ራስኮልኒኮቭ ተከተለው።

'ሰማህ ወይ' እያለች አንዷ ልጃገረድ ድምፅ አሰማችው።

'ጉዳዩ ምንድነው?'

እንደመቅለስለስ ብላ 'ከአንተ ጋር ለአንድ ሰአት ብቆይ ደስ ይለኝ ነበር፤ አሁን ግን የሀፍረት ስሜት ተሰማኝ። ለመጠጫ ኀድስት ሳንቲም ትሰጠኛለህ?'

ራስኮልኒኮቭ አስራ አምስት ሳንቲም ከኪሱ አውጥቶ ሰጣት።

'ግሩም ሰው ነህ!'

'ስምሽ ማን ይባላል?'

'ዱክሊዳ እባላለሁ።'

ከሴቶቹ መካከል አንደኛዋ ወደዱኩሊዳ እያመለከተች 'እኔ አላደርገውም! ይሄ የመጨረሻው ደረጃ ነው! ልመና ነው! እኔ ብሆን አፈር ቢበላኝ ይሻላል፤ ሀፍረቱን አልችለውም!' አለች::

ራስኮልኒኮቭ በመገረም ተመለከታት:: ፊቷ የበለዘና የተጠበሰ፣ የላይኛው ከንፈሯ ያበበጠ ሰላሳ አመት የሚጠጋት ሴት ነች:: ጎላ ባለ ድምፅ ተቃውሞዋን ገለፀች::

'የሞት ፍርድ ተወስኖበት ፍርዱን ከመቀበሉ ከአንድ ሰአት በፊት ሰውየው እንዲህ አለ ይባላል፦ «በአንድ ጊዜ ከልትም ከማለት ይልቅ ለመቆም ያህል ብቻ የሚበቃ ድንጋይ ወይም ቋጥኝ አግኝቼ፣ በገደል፣ በውቅያኖስና በድቅድቅ ጨለማ ተከብቤ ማእበል እያናወጠኝ ብቻዬን ለአንድ ሺህ አመት ብኖር እመርጣለሁ!» መኖር ብቻ! ዋናው መኖር ነው! ሰው ከይሲ ነው! ሰውን ከይሲ የሚል ደግሞ የባሰ ከይሲ ነው!' አለ ራስኮልኒኮቭ::

አካባቢውን ለቅቆ ወደሌላ መንገድ አመራ:: ራዙምኪን ፓላስ ብሎ ከሚጠራው ቤት ሄዶ ጋዜጣ ማንበብ ፈለገ::

የገባበት ምግብ ቤት በጣም ሰፊና ንፁህ፣ አያሌ ክፍሎች ያሉትና ከሞላ ጎደል አና ነው:: እንደገባም 'ጋዜጦች አሏችሁ?' ብሎ ጠየቀ:: ሁለት ወይም ሶስት ሰዎች ሻይ ይጠጣሉ፤ ራቅ ካለው ክፍል ደግሞ አራት ሰዎች ሻምፓኝ ይጎነጫሉ:: ራስኮልኒኮቭ እርግጠኛም ባይሆን አንደኛው ዛምያቶቭ ሳይሆን አይቀርም ብሎ ገመተ::

'እርሱስ ቢሆን ምን ያመጣል?' ብሎ አሰበ::

'አረቄ ይምጣ?' አለ አስተናጋጁ::

'አረቄ አልፈልግም:: ሻይ ይሻለኛል:: የምትችል ከሆነ ባለፉት አምስት ቀናት የወጡ ጋዜጦችን አምጣልኝ፤ ጉርሻ እተውልሀለሁ::'

ጋዜጦቹ ከሻይ ጋር ቀረቡ:: ራስኮልኒኮቭ ተመቻችቶ ጋዜጦቹን መቃኘት ጀመረ:: አለም አቀፍ ዜናን አልፎ የሀገር ውስጥ ዜናን ሲያነብ አንዲት ሴት ከደረጃ ላይ ወደቀች- አንድ ባለሱቅ ከስካር ብዛት ሞተ-በፒተርስበርግ ዙሪያ የእሳት ቃጠሎ ተነሳ-በፒተርስበርግ ዙሪያ ሌላ የእሳት ቃጠሎ ተነሳ-የሚሉ አርእስቶችን ገረፍ ገረፍ አደረገና የሚፈልገውን አርእስት አግኝቶ ማንበብ ጀመረ:: አይኑ እየተርገበገበ አንብቦ ጨረሰና በተከታታይ እትሞች ላይ አርእስቱን በሚመለከት የወጡ ተጨማሪ ፅሁፎችን ለማግኘት እጆቹ እየተንቀጠቀጡ በጉጉት ይፈልግ ገባ:: ወዲያውኑ የሆነ ሰው ከእርሱ ጠረጴዛ ካለው ወንበር ተቀመጠ:: ቀና ብሎ ሲያየው ዛምያቶቭ ነው - ያው ከፖሊስ ጣቢያ ያገኘው ዛምያቶቭ:: የእንቁ ቀለበቱ፣ ከወርቅ የተሰራ የሰአት ማሰሪያው፣ የፀጉር አበጣጠሩ፣ ግሩም ሰደሪያው፣ ያረጀ ኮቱና ያደፈ ሸሚዙ የሚስተዋሉ ናቸው:: ሸገግ ያለው ይመስላል:: የጠጣው ሻምፓኝ የደበዘዘውን ፊቱን አብርቶታል::

ግራ ተጋብቶና ራስኮልኒኮቭን ለአመታት ያህል የሚያውቀው በሚመስል የድምፅ አወጣጥ 'ጉድ እኮ ነው! እዚህ ነህ እንዴ? ራዙምኪን ግና ሀሊናህ እንዳልተመለሰ በትናንትናው እለት ነግሮኛል:: እንዴት ይሆናል! ልጠይቅህ መጥቼ እንደነበር ታውቃለህ?' አለ::

ራስኮልኒኮቭ ወደእርሱ እንደሚመጣ አውቆ ጋዜጦቹን ትቶ ፊቱን ወደ ዛምያቶቭ መልሶ ነበር፡ ታዲያ በፊቱ ላይ ፈገግታ ቢነበብም-ከፈገግታው በስተጀርባ ግን የሚያቅበጠብጥ ንዴት ወሮት ነበር::

'መምጣትህን አውቃለሁ:: ተነግሮኛል:: የእግር ሹራቡን እየፈለግህ ነበር:: አይደል እንዴ? ራዙምኪን ከአንተ ጋር ደስተኛ እንደሆነ ታውቃለህ? ታስታውስ እንደሆነ በዚያን ቀን ልትረዳት ከሞከርከው ሴት፣ ከሉዊሳ ኢቫኖቭና ቤት እንደሄደ ነግሮኛል:: መቶ አለቃ ባሩድን በአይንህ ስትጠቅሰው አልገባውም ነበር፤ እንዴት እንዳልገባው ግን ገርሞኛል:: ሁሉም ነገር ግልፅ አልነበር እንዴ?' በማለት መለሰ::

'ወርበላ ነው!'

'መቶ አለቃ ባሩድን ማለትህ ነው?'

'ጓደኛህን ራዙምኪንን ማለቴ ነው::'

'ሚስተር ዛምያቶቭ-ያማረ ሕይወት ነው ያለህ! የነፃነት አጻራሽ ወደሆነው ውብ ሕንፃ ከፍሎ መግባቱ አያስጨንቅህም! በአሁኑ ሰአት ማነው ሻምፓኝ የሚያስከመኩምህ?'

'አይ መኮምኮምኑና መቅመሳችን ነው::'

'ለሰጠኸው አገልግሎት በማንኛውም መልኩ ዋጋ እየተከፈለህ ነው! አትጨነቅ! ለመጉዳት ብዬ አይደለም! የእናንተ ሰራተኛ ከድሚትሪ ጋር ሲላፋ እንዳለው ሁሉ እኔም የምለው «ለቀልድ ያህል ነው::» የእሮጊቷን ጉዳይ ማመላከቴ ነው::' አለ ራስኮልኒኮቭ::

'ስለዚህ ጉዳይ እንዴት አወቅህ?'

'ምናልባትም አንተ ከምትገምተው በላይ አውቃለሁ::'

'ዛሬ በጣም ነው የገረምከኝ:: አሁንም እንዳመመህ ይመስለኛል:: ከቤት መውጣት አልነበረብህም::'

'የምገርም ሆኜ አገኘኸኝ አይደል?'

'አዎ:: ምን እያረግህ ነው? ጋዜጣ እያነበብክ ነው?'

'አዎ ጋዜጦች እያነበብኩ ነው::'

'ስለእሳት ቃጠሎ ብዙ ተፅፎበታል::'

ከንፈሩን እያሞጣሞጠና የዋዛ ፈገግታ እየሰጠ ዛምያቶቭን በረቀቀ ሁኔታ ተመልክቶ 'ስለእሳት ቃጠሎው አይደለም የማነበው::' አለው:: የጥቅሻ አይኑን በዛምያቶቭ ላይ አሳረፈና 'እኔ ምን እንደማነብ ለማወቅ ጓጉተሀል፤ አይደለም እንዴ?' በማለት ጠየቀ::

'እንዲያው ጠየቅሁ እንጂ ቅንጣት ያህል አልጓጓሁም:: መጠየቅ አይቻልም? ለምን እንዲህ ትሆናለህ?'

'የተማርክ ሰው አይደለህም ወይ?'

'እስከ አምስተኛ ክፍል ተምሬአለሁ::' ሲል ዛምያቶቭ በኩራት ተናገረ::

'አምስተኛ ክፍል? አታስቀኝ የእኔ እንቦሳ! ይሄ ሁሉ የፀጉር አበጣጠርና የእንቁ ቀለበት የሀብታም ምልክት መሆን አለበት! እንዴት አይነት አስደሳች ሰው ነህ!'

በዚህን ጊዜ ራስኮልኒኮቭ ዛምያቶቭን እየተመለከተ በሳቅ ተንከተከተ:: የፖሊስ ጣቢያው መዝገብ ቤት ሹም ከመቀየም ይልቅ እየተገረመ ሄደ::

'ወይ አምላክ! ዛሬ የምታሳየው ያልተለመደ ጠባይ ነው:: አሁንም በቅዠት አለም ውስጥ ያለህ ነው የምትመስለኝ::' ሲል ዛምያቶቭ ጎላ አድርጎ ተናገረ::

'ቅዠት? ፍሬ ከርስኪ ወሬ ነው የእኔ እንቦሳ! ያልተለመደ ጠባይ ነው ወይ የማሳየው? አንተ ግን ለምን በእኔ ላይ ታተኩራለህ''

'እንዳውም አላተኩርም::'

'ስለምን እንደማነብና በጋዜጦቹ ላይ ማንበብ የምፈልገው ምን እንደሆነ ለማወቅ ጓጉተሀል፤ አይደለም እንዴ? አስተናጋጁ እንዲያመጣልኝ የጠየቅሁት ምን ያሀል ጋዜጦች እንደሆኑ ተመልከት! ተጠራጠርከኝ አይደል?'

'እሺ ንገረኝ::'

'የምትሰማው ጆሮህን አቅንተህ ነው ወይ?'

'አይደለም! ለምን ጆሮዬን አቀናለሁ?'

'ጆሮህን ማቅናት ለምን እንደሚኖርብህ በኋላ እነግርሀለሁ:: ለአሁኑ ግን ለአንተ ወዳጄ የምገልፀው፣ ወይም በአንተ ፊት የማምነው፣ ወይም በተሻለ መልኩ ለመግለፅ ያህል ቃሌን የምሰጠውና አንተም የምትቀበለው የማነበው፣ የማተኩረውና የምፈልገው ስለመንግስት ሰራተኛው ሚስት አሟሟት ነው::' እያለ ፊቱን ወደዛምያቶቭ ፊት አስጠጋ::

ዛምያቶቭ አይኑን ሳይነቅልና ፊቱን ሳይመልስ በቀጥታ ተመለከተው፤ ከዚያን በኋላ ዛምያቶቭን ያስገረመው ለአንድ ደቂቃ ያህል እንደዚያ በዝምታ ተፋጠው መቆየታቸው ነበር::

'ስለአሟሟቷ ብታነብስ? ምን ያስጨንቀኛል? ምንስ ያገባኛል?' በማለት ግራ ተጋብቶና ትእግስቱን አሟጦ በድንገት ጮኸበት::

ራስኮልኒኮቭ ምንም አይነት ንቅናቄ ሳያሳይ 'እንደምታስታውሰው ሁሉ ከፖሊስ ጣቢያ ያወሩ የነበረው ስለእዚችው አሮጊት ነው፤ ህሊናዬንም የሳትኩት ስለእርሷ ሲያወሩ ነው:: አሁን ምን ማለቴ እንደሆነ ገባህ?' አለው እያንሾካሾከ::

'ምን ማለትህ ነው? ምንድነው «የሚገባኝ»?'

ራስኮልኒኮቭ ራሱን ለመቆጣጠር ያቃተው ይመስል ሰውነቱና ኮስታራ ፊቱ ወዲያውኑ ተለወጡና አሁንም በሳቅ ተንከተከተ:: መጥረቢያ ይዞ ከበሩ ስር መቆሙ፣ በሩ የተያያዘበት ሰንሰለት መርገብገቡ፣ ከደጅ የነበሩት ሁለት ሰዎች እየተሳደቡ ሰብረው ለመግባት መሞከራቸው፣ በደመነፍስ ሊጮህባቸው፣ ሊሰድባቸውና ሊያንጓጥጣቸው መፈለጉ ቁልጭ ብለው ለቅፅበት ያህል ታዩት::

በድንገት በአእምሮው በተመላለሰ ሀሳብ የተነሳ እንደበቱ የተዘጋ ይመስል ክው ብሎ ቀረ:: 'አንድም እብድ ነህ፣ አሊያም...' አለው ዛምያቶቭ::

'አሊያም ስትል ምን ለማለት ፈልገህ ነው? እባክህ ንገረኝ::'

'ምንም ለማለት አይደለም! ፍሬከርስኪ ነው!' ሲል ዛምያቶቭ በቁጣ ተናገረ::

ሁለቱም በዝምታ ተዋጡ:: ራስኮልኒኮቭ ከድንገተኛ ሳቁ በኋላ በትካዜና በሀሳብ ባህር ውስጥ ሰጠመ:: ክንዱን ጠረጴዛው ላይ አድርጎ ጭንቅላቱን በእጁ ያዘ:: ዛምያቶቭን ሙሉ በሙሉ የረሳው መሰለና ዝምታቸው ለጥቂት ጊዜ ቆየ::

'ሻይህ ይቀዘቅዛል፤ ለምን አትጠጣውም?'

'ምን አልከኝ? ሻይ ነው? እሺ እጠጣለሁ!' ራስኮልኒኮቭ ተጎነጨና ቁራሽ ዳቦ ጎረሰ፤ ዛምያቶቭን እየተመለከተ በቅፅበት ሁሉንም ነገር የሚያስታውስና በስሜት የሚፈነቅል ይመስል ነበር:- ወዲያውኑም የግዴለሽነት ፊቱ ተመለሰለትና ሻይውን መጠጣቱን ቀጠለ::

'ከቅርብ ጊዜ ወዲህ እነዚህ ወንጀሎች እየተስፋፉ ነው:: ባለፈው ሰሞን ሐሰተኛ ሰነድ የሚያትሙ ወሮበሎች መያዛቸውን በሞስኮ ኒውስ ጋዜጣ ላይ አነብብኩ-ሐሰተኛ የሎተሪ ቲኬቶች የሚያትሙ ወሮበሎች::' በማለት ዛምያቶቭ ተናገረ::

'ይሄ የቆየ ዜና ነው!' እያለ በዝግታ ከመለሰ በኋላ 'ከአንድ ወር በፊት ነው ያነበብኩት። ድርጊቱን የፈፀሙት ወንጀለኞች ናቸው ብለህ ትገምታለህ?' አለው በፈገግታ።

'ወንጀለኞች አይደሉም እንዴ?'

'ልምድ የሌላቸው ሕፃናት እንጂ ወንጀለኞች አይደሉም! ከሀምሳ የማያንሱ ሰዎች ለአንድ አላማ ተሰለፉ። እንዲህ አይነት ነገር ከዚያ በፊት ሰምተህ ታውቃለህ? አንድ ሰው ሌሎቹን ሁለት ሰዎች ከራሱ አብልጦ እስከሚተማመናቸው ድረስ ሶስት እንኳን ብዙ ቁጥር ነው! ከመካከላቸው አንዱ ሰክሮ ቢዘላብድ ሁሉም ነገር ይከሽፋል! ልምድ የለሾች! እምነት በማይጣልባቸው ሰዎች አማካይነት ሐሰተኛ የሎተሪ ቲኬቶቻቸውን ከባንክ ለመለወጥ ሞከሩ። አደገኛ ቢዝነስ ሆኖ ሳለ ያገኙትን የመጀመሪያውን ሰው አመኑ! ግን፣ እያንዳንዳቸው አንድ ሚሊዮን ሩብል የሚያወጣ የሎተሪ ትኬት ለመለወጥ ተሳክቶላቸው በለስ ብትቀናቸውስ? በቀሪው የሕይወታቸው ዘመን ምን እየሰሩ ሊኖሩ ነው? የአንዱን ሕይወት ሌሎች ሁለት ሰዎች ይወስናሉ ማለት ነው። ራስን መስቀል ይሻላል! ከመካከላቸው አንደኛው የሎተሪ ቲኬቶቹን ለመለወጥ ወደባንክ ሄዶ አምስት ሺህ ሩብል እንደተቀበለ ብርክ ያዘው! አራት ሺህ ሩብል ከቆጠረ በኋላ የተቀረውን አንድ ሺህ በእምነት ሳይቆጥር ቀረ። ተንሰፍስፎ ያተከረው ገንዘቡን ከኪሱ ጨምሮ በፍጥነት በመሰወር ላይ ነበር። ይሄ ደግሞ በተመለከቱት ላይ ጥርጣሬ አሳደረ። በአንድ ቂል የተነሳ ሁሉም ነገር ተበላሸ! የማይታመን ነው!'

'ብርክ እንኳን ሊይዘው ይችላል። ይህን መሰሉ ክስተት እንደሚያጋጥም እርግጠኛ ነኝ። አንዳንድ ጊዜ መቋቋም ከማትችልበት ደረጃ ላይ ትደርሳለህ።' ሲል ዛምያቶቭ ሀሳቡን በፍጥነት ገለፀ።

'ይሄ ከባድ ሆኖ?'

'የምትችል ይመስልሀል? እኔ እንደማልችል እርግጠኛ ነኝ። ለመቶ ሩብል ብዬ ጣጣ ውስጥ እንዴት እገባለሁ? ሐሰተኛ የሎተሪ ቲኬት ይዤ ባለሙያዎች ወዳሉበት ባንክ እንዴት እሄዳለሁ? እኔ አይሆንልኝም። ጭራሽ አልሞክረውም፣ አንተስ ብትሆን?'

ራስኮልኒኮቭ በድጋሚ ለማንጓጠጥ እየሞከረ ጀርባው በላብ ራሰ። የዛምያቶቭን ጥያቄ ችላ በማለት 'እኔ ጭራሽ እንደዚያ አላደርግም' በማለት ጀመረና እንዲህ ሲል ቀጠለ፦ 'እኔ ብሆን ኖሮ የመጀመሪያውን አንድ ሺህ ሩብል በጥንቃቄ ብጥር አድርጌ አራት ጊዜ ያህል እቆጥረዋለሁ፤ ከዚያ ሁለተኛውን ሺህ መቁጠር እጀምራለሁ፤ እየቆጠርኩ መሀል ላይ ስደርስ አቋርጥና ባለሀምሳ ኖት አውጥቼ ትክክለኛነቱን ለማረጋገጥ በብርሀን አየዋለሁ። «በጣም ይቅርታ! የገንዘብ ነገር ያጠራጥረኛል፤ በዚያን ሰሞን የእኔ ዘመድ የሆነች አሮጊት ሴት በቂ ጥንቃቄ ስላላደረገች ሃያ አምስት ሩብል ቀለጠች።» ብዬ ለባንክ ሰራተኛው በዝርዝር አጫውተዋለሁ። ሶስተኛውን ሺህ መቁጠር ስጀምር ደግሞ እንደገና ፊቴን ወደባንኩ ሰራተኛ እመልስና «አሁንም ይቅርታ፤ ሁለት ሺህ ሰባት መቶ ላይ ስደርስ ስህተት መፈፀሜ ይሰማኛል» ካልኩት በኋላ አስቀምጥና ከሁለቱ ሺህ ጀምሬ ሀ'ብዬ እንደገና እቆጥራለሁ - እስከመጨረሻው በእንዲህ አይነት እቀጥላለሁ። መቁጠሩን እንደጨረስኩ ከአንዱ ጥቅል አንድ ኖት ከሌላው ጥቅል ደግሞ ሌላ ኖት አውጥቼ በብርሃን እመለከትና ጥርጣሬዬን አሳያለሁ። «እባክህ ለውጥልኝ!» እለዋለሁ። በዚህን ጊዜ በጣም እሰለቸውና ከፊቱ እንድጠፋለት ይፈልጋል። እንደዚህ አድርጌ ከአጠናቀቅሁ በኋላ ወደበሩ ሄጄ እከፍትና

ተመልሼ እመጣለሁ:: «ስላስቸገርኩህ ይቅርታ!» ብዬ የሆነ ነገር እጠይቀዋለሁ:: እኔ እንዲህ ነበር የማደርገው!'

'መናጢ ነገር ነው የምታወራው!' ሲል ዛምያቶቭ በመሳቅ ከተናገረ በኋላ እንዲህ ሲል ቀጠለ:- 'ያልከው ሁሉ ወሬ ነው:: ስራ ቢሉህ አንተ ራስህ ሽብረክ እንደምትል እርግጠኛ ነኝ:: እኔና አንተ ሳንሆን ልምድ ያለው የቆረጠ ሰው በእንዲህ አይነት ጣጣ ውስጥ አይገባም:: ኧረ ምን ሩቅ ያስሄዳል? በዚሁ በእኛ ወረዳ አንድ አሮጊት ተገደለች:: ገዳዩ የቆረጠ ይመስላል:: ግድያውን በጠራራ ፀሐይ ፈፅሞ በአጋጣሚ ሳይደረስበት ቀረ:: እርሱም ቢሆን ግን በመርበትበቱ ዝርፊያውን ማድረግ አልቻለም:: ሁሉም ነገር እንደዚያ ነው የሚያመለክተው::'

ራስኮልኒኮቭ ስሜቱ ተነክቶ ዛምያቶቭን በሚጎንጥ ሁኔታ 'እንደዚያ ነው የሚያመለክተው! እንደእርሱ ከሆነ ለምን አትይዘውም? ሂድና ያዘው!' አለው::

'አትጨነቅ፣ እይዘዋለሁ::'

'አንተ ነህ የምትይዘው? ዋጋህን ታገኛለህ! በመጀመሪያ ደረጃ ምን ያገባሀል? ሰውየው ገንዘብ ያጥፋ ወይም አያጥፋ እንደሆነ ለማወቅ ትፈልጋለህ:: ገንዘብ አልነበረውም፤ ወዲያውኑ ግን ማጥፋት ሲጀምር ሰውየውን ታገኘዋለህ! ሕፃን ልጅ እንኳን በእንዲህ አይነት ሁኔታ እጁን የሚሰጥ ቂል አይደለም!'

'ችግሩ ግን ሁሉም እንደዚያ ማድረጉ ነው:: አንድ ሰው በረቀቀ ዘዴ ግድያ ይፈፅማል፤ ሕይወቱን አደጋ ላይ ይጥላል፤ ከዚያ በኋላ ግን ወደመሸታ ቤት ይሄድና ይያዛል:: ሰው እንዳንተ ብልጥ አይደለም:: አንተ ብትሆን ወደመሸታ ቤት የምትሄድ አይመስለኝም፤ ትሄዳለህ እንዴ?' ሲል ዛምያቶቭ መለሰ::

ራስኮልኒኮቭ ፊቱን ቅጭም አድርጎ ዛምያቶቭን ተመለከተ::

'አፍህን ከፍተህ እያዳመጥከ እንደሆነ ይገባኛል፤ እንዲህ አይነቱ ሁኔታ ቢገጥመኝ ምን እንደማደርግ ለማወቅ የምትፈልግ ይመስለኛል፣ አይደለም እንዴ?' እያለ በመከፋት ጠየቀው::

ዛምያቶቭ ኮስተር ብሎ 'አዎ፣ እፈልጋለሁ' አለ:: በቁምነገር አስረግጦ መናገር ጀመረ::

'እውነት በጣም ትፈልጋለህ?'

'አዎ በጣም እፈልጋለሁ::'

ራስኮልኒኮቭ የፖሊስ መዝገብ ቤት ሹሙ ልብ እስኪንጠለጠል ድረስ ፊቱን ከዛምያቶቭ ፊት ላይ አስጠግቶና አይኑን ተክሎ እንዲህ ሲል አንሾካሾከ:- 'እኔ የማደርገውን አድምጥ:: ገንዘቡንና በእጄ የተያዙ እቃዎችን እወስዳለሁ፤ ወስጄ እንደወጣሁ መንገዴ ላይ የትም ቦታ ሳልቆም በአጥር ወደተከለለና ሰው ወደማይታይበት ጭልል ያለ አካባቢ ማለትም ወደአትክልት ስፍራና ወደመሳሰሉት ቦታ እሄዳለሁ:: ስፍራውን ቀደም ብዬ ያጠናሁት ስለሆነ መቶ ኪሎ ወይም ከዚያ በላይ የሚመዝን ቤቱ ከተሰራ ጊዜ ጀምሮ የተተከለ ትልቅ ቋጥኝ ከአጥሩ ጥግ አገኛለሁ:: ቋጥኙን አንስቼ ከማገኘው ትንሽ ጉድጓድ የወሰድኩትን እቃና ገንዘብ እጥላለሁ:: ሁሉንም ከጣልኩ በኋላ ቋጥኙን እንደነበረ አስቀምጬ እሄዳለሁ:: ከአመት ከሁለት አመት፣ ወይም ከሶስት አመት በኋላ እንኳን ከአጠገቡ አልደርስም:: እስቲ ሊታገኝኝ ሞክር! አንድም ፍንጭ አይኖርም!'

ዘምያቶቭ በአልታወቀ ምክንያት እያንሾካሾከ 'እብድ ነህ!' አለው፤ አሁንም ባልታወቀ ምክንያት በድንገት ከአጠገቡ ራቀ።

የራስኮልኒኮቭ አይኖች እሳት የሚተፉ መስለው ፈጠጡ፤ የላይኛው ከንፈሩ መንቀጥቀጥ ጀመረ። ወደዘምያቶቭ ተጠግቶ ኀበጥ አለ፤ ከንፈሮቹ ይነቃነቁ ነበ፤ ድምፅ ግን አላወጡም። በዚህ መልክ ለግማሽ ደቂቃ ያህል ቆሞ፤ የሚያደርገውን ቢያውቅም ራሱን መቆጣጠር ተሳነው። ልክ በዚያን እለት ከበሩ ላይ ተንጠልጥሎ እንደነበረው ሰንሰለት የሚሰቀጥጡት ቃላት ከንፈሮቹ ላይ ተርገበገቡ - በሌላ ጊዜ ይፋ የሚያደርጋቸውና የሚናገራቸው ቃላት።

'አሮጊቷንና ሊሳቬታን የገደልኳቸው እኔ ብሆን ምን ይመጣብኛል?' ሲል በድንገት ተናገረና ህሊናውን ገዛ።

ዘምያቶቭ እያፈጠጠበት ሳለ መልኩ እንደጠረጴዛ ልብሱ እየነጣ ሄደ። በፊቱ ላይ ያልተለመደ ፈገግታ ይነበብ ነበር።

'ግን ሊሆን ይችላል ወይ?' አለ በተጻከመ ድምፅ።

ራስኮልኒኮቭ በቅሬታ ተመለከተው።

'አመንክ አይደል? አጋልጥ! አታጋልጥም ወይ?'

'በጭራሽ አላጋልጥም! በአሁኑ ሰአት ማናቸውንም ነገር የማምነው ከመቼውም ጊዜ ባነሰ ደረጃ ነው!' ሲል ዘምያቶቭ በፍጥነት ተናገረ።

'በመጨረሻ ያዝኩህ! እንቦሳውን ያዝኩት! «በአሁኑ ሰአት የምታምነው ከመቼውም ጊዜ ባነሰ ደረጃ ከሆነ» ቀደም ሲል ታምን ነበር ማለት ነው!'

'ቅንጣት ያህል አላምንም!ከዚህ ደረጃ ለማድረስ ሆን ብለህ እያስፈራራኸኝ መሆኑን በአሁኑ ሰአት እገነዘባለሁ።' በማለት ዘምያቶቭ ጮኸ።

'አታምንም ማለት ነው? ከፖሊስ ጣቢያው እንደወጣሁ ምን እያላችሁ ነበር የምታሙት? መቶ አለቃ ባሩድ ህሊናዬን ከሳትኩ በኋላ ለምን መስቀልኛ ጥያቄ ጠየቀኝ?' ካለ በኋላ ባርኔጣውን ይዞ እየተነሳ 'ያለብኝ ሂሳብ ስንት ነው?' ብሎ አስተናጋጁን ጠየቀ።

አስተናጋጁ በፍጥነት እየተራመደ 'ሰላሳ ሳንቲም ነው ጌታው' ሲል መለሰ።

'ሌላ ሃያ ሳንቲም ጉርሻ ነው። ያለኝን ገንዘብ ሁሉ ተመልከት!' እያለ ገንዘብ ይዞ የሚንቀጠቀጠውን እጁን ወደዘምያቶቭ ዘረጋ። 'ቀይና ሰማያዊ ኖቶች-ሀያ አምስት ሩብል። ከየት ነው ያገኘሁት? አዳዲስ ልብሶቼንስ ከየት ነው ያገኘሁት? ሳንቲም እንዳልነበረኝ ታውቃለህ። እስካሁን ድረስ ቤት ያከራየችኝን ሴት መጠየቅ ነበረባችሁ። በዚሁ ይብቃ። ደህና ሁን። አንተን በማግኘቴ ደስተኛ ነኝ።'

መጠነኛ ደስታ በተቀላቀለበት ከቁጥጥር ውጭ በሆነ ስሜት እየተፈነቀለ ምግብ ቤቱን ለቀቀ። በአጠቃላይ ግን ሀዘንና ድካም ጎድተውታል። ፊቱ፣ አገግሞ ከአልጋ የተነሳ ሰው ፊት መሰለ። ድካሙ በአፋጣኝ እየጨመረ ሄደ። ትንሺ የመቆጥቆጥ ስሜት ሀይል ብትለግሰውም ሰውነቱ በተጻከመ መጠን ሀይሉም በዚያው ልክ ተመናመነ።

ዘምያቶቭ ብቻውን ሆኖ እያሰላሰለ ከዚያው ስፍራ ለረጅም ጊዜ ተቀመጠ። በተወሰነ ነጥብ ላይ የያዘውን አቋም ራስኮልኒኮቭ አቅዶት ሳይሆን ሳያስበው እንዲለውጥ ስላደረገው 'ረዳት የፖሊስ ሹሙ ቂል ነው!' የሚል አቋም ያዘ።

ራስኮልኒኮቭ የምግብ ቤቱን በር ከፍቶ ሳይዘጋው እንደወጣ ከደጃፉ ላይ ከራዙምኪን ጋር ሊጋጭ ነበር። ሊጋጩ እስከተቃረቡበት ቅፅበት ድረስ አልተያዩም። ሁለቱም ቆመው አንዱ ሌላውን በጥሞና መመልከት ያዘ። ራዙምኪን ተገርሞ የሚናገረው ጠፋው፤ ከመቅፅበት ግን እሳት የሚተፉት አይኖቹ ከአፎታቸው ወጡ።

'ያለኸው ከዚህ ነው። ከአልጋህ ተነስተህ ሮጥክ። እኔ ከፎቴው ስር ሁሉ ፈለግሁህ! መጋዘኑ ድረስ ሄድኩ። በአንተ ጦስ ናስታስያን ልደበድባት ነበር። እርሱ ያለው ለካስ ከዚህ ነው! አንተ የለየልህ ሞኝ-ምን ማለትህ ነው? እውነቱን ንገረኝ! እውነቱን አውጣ!' ሲል ራዙምኪን ጮኸ።

'ሁላችሁም ስላንገሸገሻችሁኝ ብቻዬን መሆን ፈለግሁ ማለት ነው።' እያለ ራስኮልኒኮቭ በርጋታ መለሰ።

'ብቻውን መሆን ፈለገ! በመከራ ነው የምትሄደው፤ ፊትህ እንደበረዶ ነጥቷል፤ ትንፋሽህ ቁርጥ ቁርጥ ይላል። አንተ መናጢ ቂል! ምን ነበር «ከቤተመንግስቱ» የምትሰራው? እውነቱን አውጣ!'

ራስኮልኒኮቭ ሊያልፈው እየሞከረ 'ልሂድ እባክህ!' አለ።

በዚህ አባባል ራዙምኪን በንዴት ጦፈና የራስኮልኒኮቭን ትከሻ ጨምድዶ ያዘ።

'ልሂድ? እንዴት እንዲህ ትለኛለህ? አሁን ምን እንደማደርግህ ታውቃለህ? ብድግ አድርጌ እጠቀልልህና በእጄ እየጎተትኩ ቤትህ ወስጄ እቆልፍብሀለሁ!'

ራስኮልኒኮቭ በረጋ መንፈስ እንዲህ ሲል በጥሞና ተናገረ፡- 'አስተውል እንጂ-ራዙምኪን። ከአንተ ምንም አይነት ውለታ እንደማልፈልግ እንዴት አትገነዘብም? ግድ በሌላቸው ሰዎች ላይ ውለታ ለማሳደር ለምን እንደምትፈልግ አይገባኝም? ውለታ ለመቀበል በሚያዳግታቸው ሰዎች ላይ ማለቴ ነው። መጀመሪያ ባመመኝ ጊዜ እኔን ለማግኘት ለምን ተጨነቅህ? ምናልባትም ሞትን መርጬ ሊሆን ይችላል። በዛሬው እለት ታሰቃየኝ እንደነበር ግልፅ አላደረኩልህም? ጣልቃ መግባትህ እንጎል የሚያደርግ ነው። እስቲ ዞሲሞቭን ተመልከት! ሊያበሳጨኝ ስላልፈለገ ከአጠገቤ ሄደ። አንተስ ለምንድነው የማትተወኝ? በሀይል አስገድደህ እኔን የማቆየት ምን መብት አለህ? ከአንተ ጋር አሁን የምናገረው በቁም ነገር እንደሆነ እንዴት አትገነዘብም? ሀሊናዬን ሙሉ በሙሉ መግዛቴን እንዴት አታስተውልም? ውለታ አትስራልኝ፣ አትረብሸኝ ብዬ በምን ቋንቋ ልንገርህ? ብቻዬን እስከተዋችሁኝ ድረስ ምስጋና የማያውቅ ገብጋባ አድርጋችሁ ብትቆጥሩኝም ግዴለኝም። በፈጠረህ አምላክ ተወኝ! ተወኝ!'

የሚተፋው መርዝ በቅድሚያ ስላስደሰተው ረጋ ብሎ ጀመረ፤ በዚያኑ እለት ሚስተር ለዚን ላይ እንዳሳየው ሁሉ ቀስ በቀስ በንዴት ጦፎ ትንፋሹ ቁርጥ ቁርጥ እያለ ጨረሰ።

ራዙምኪን ቆም ብሎ ጥቂት አሰበና ራስኮልኒኮቭን ለቀቀው።

'ገደል ብትገባ ምን ቸገረኝ።' እያለ በርጋታና በቁም ነገር ከተናገረ በኋላ ራስኮልኒኮቭ መሄድ ሊጀምር ሲል 'ቆይ! ስማኝ ነው የምልህ። በመጀመሪያ ደረጃ ቀባጣሪና ተራ ጉረኛ አድርጌ እንደምቆጥርህ በግልፅ ልንገርህ! አንድ ችግር ሲገጥምህ እንቁላል እንደምትቀፈቅፍ ዶሮ ትተኛበታለህ! በዚያን ጊዜ እንኳን ታነበንባለህ እንጂ የራስህን

ሕይወት አትመራም! ወኔ የሚባል ነገር የለህም! ውሃ እንጂ ደም የማይዘዋወርበት ስር የያዛችሁ ወኔ ቢስ ፍጡሮች! ማናችሁንም አላምናችሁም! የምትሞክሩት ሁሉ ከሰው የተለየ ለመሆን ነው! ይብቃችሁ!' እያለ ጮኸ። በማከታተልም 'አድምጠኝ። ዛሬ ቤቴን አስመርቃለሁ። አንዳንዶቹ እስካሁን ከቤቴ ደርሰዋል። አጎቴ እንግዶቹን ለመቀበል ከቤት እንዲሆን አድርጌአለሁ። ሞኝ እስካልሆንክ ወይም፣ በውጭ ልቦለድ ውስጥ ያለ የፈጠራ ገፁ-ባህሪ ደብዛዛ ምስል እስካልሆንክ ድረስ (ብልህ እንኳን ብትሆን ዞሮ ዞሮ ሞኝ ነህ።) የጫማህን ቸርኬ በከንቱ ከመጨረስ ይልቅ ወደቤቴ መጥተህ ምሽቱን ከእኛ ጋር ታሳልፋለህ። አንድ ጊዜ ከቤት እስከወጣህ ድረስ መምጣት ትችላለህ! ትችላለህ! ቆንጆና ምቹ ወንበር ለአንተና ቤቱን ላከራየችኝ ሴት ይኖራል፤ ሻይ ትጠጣለህ፤ ትጫወታለህ፤ ከፈለግህ ደግሞ ፎቴ ላይ ትተኛለህ። ዞሲሞቭም ይኖራል። ትመጣለህ ወይ?' በማለት በጎላ ድምፅ ተናገረ።

'አልመጣም-አላደርገውም።'

'ከንቱ! ምን ታውቃለህ? በአንተ ሊፈረድ አይችልም። እኔ ብዙ ጊዜ የሰዎችን ቆሽት አሳርሬ እንኳን ተመልሼ እጠጋቸዋለሁ። አንተም ብትሆን ሀፍረቱ ቀርቶ ወደሰውነት ተመለስ! በፖቺንኮቭ ቤት ሶስተኛ ፎቅ ላይ እንደምኖር አስታውስ።' እያለ ራዙምኪን ጮኸ።

'ውለታ ልስራላችሁና ደብድቡኝ እስከማለት ብትደርስ አይደንቀኝም!'

'እኔ ነኝ ደብድቡኝ የምለው? ይሄ አባባልህ አፍንጫህን ያስመታሀል።'

ራስኮልኒኮቭ 'ራዙምኪን-አልመጣም!' ብሎ ፊቱን አዞሮ ሄደ።

'እንደምትመጣ እርግጠኛ ነኝ! ካልመጣህ ወዮልህ! ዛምያቶቭ ከውስጥ ነው ወይ?'

'አዎ'

'አገኘኸው ወይ?'

'አዎ'

'አነጋገርከው ወይ?'

'አዎ።'

'ስለምን አነጋገርከው? ካልፈለግህ እንኳን አትንገረኝ። ብቻ የቤቴን አድራሻ አትርሳ!'

ራስኮልኒኮቭ መንገዱን ይዞ ከተጓዘ በኋላ ታጠፈ። ራዙምኪን በጥሞና በአይኑ ይከተለው ነበር። በመጨረሻ ግን ላለመከተል ወስኖ ወደምግብ ቤቱ ገባ። ደረጃውን እንዳጋመሰ ግን ቆም አለ።

'የሚያሳዝን ነው' ሲል ከሞላ ጎደል በጎላ ድምፅ ተናገረና እንዲህ ሲል ቀጠለ፦ 'በቁምነገር ነው የተናገረው፤ እንዲያም ሆኖ ግን ሞኝ ነው የሆንኩት! እብድ ቁምነገር አይናገርም ያለው ማነው? ዞሲሞቭን ያሰጋው ይህ ነው!' ከዚያም ግንባሩን በእጁ መታታና 'ብቻውን እንዴት ይተዋል? ባህር ገብቶ ሊሞት ይችላል...የማልረባ ቂል ነኝ! በዚህ ሁኔታ ብቻውን መተው አይገባም!' አለ።

ራስኮልኒኮቭ የሄደበትን አቅጣጫ ተከትሎ ሮጠ፤ የራስኮልኒኮቭ ደብዛ ግን አልነበረም። ተሳደበና ዛምያቶቭ የሚለውን ለመስማት ወደ 'ፓላስ' ምግብ ቤት በፍጥነት ተመለሰ።

ራስኮልኒኮቭ በቀጥታ በአቅራቢያው ወደሚገኝ ድልድይ አቀና፤ ከድልድዩ አጋማሽ ሲደርስ ቆመ፤ የብረት አጥሩን በእጁ ይዞ በርቀት ተመለከተ። ከራዙምኪን ከተለየ በኋላ ከዚህ ቦታ የደረሰው ውልቅልቁ ወጥቶ ነው። ከመንገድ ላይ ለመቀመጥ ወይም ለመተኛት ዳድቶት ነበር። አጥሩን ይዞ ጎንበስ በማለት ደም መስላ የምትጠልቀው ፀሐይ ውሀው ላይ ነፀብራቋን ስታሳርፍ፣ ዙሪያውን የከበቡት ተመሳሳይ ቤቶች ቀኑ በመሸ ቁጥር እየደበዘዙ ሲሄዱ፣ ከወንዙ የግራ ዳርቻ አጠገብ የሚገኝ የቤት መስኮት በእሳት የጋየ ይመስል ፀሐይ ለመጨረሻ ጊዜ በምትሰጠው ብርሃን ለደቂቃ ያህል ሲንቀለቀልና የቦዩ ውሃ ሲጠይም ተመለከተ። በመጨረሻም ቀያይ ክብ ነገሮች በአይኑ ዙሪያ ማለፍ ጀመሩ፤ ቤቶቹ የሚንቀሳቀሱ መሰለው፤ አልፎ ሂያጁና ተሽከርካሪው ከአይኑ ስር የሚደርሱ ሆነው ታዩት። ወዲያውኑ ግን አዲስ ሁኔታ ገጠመው፤ ይህ ያልተለመደ አሰቃቂ እይታ ባይገጥመው ኖሮ ህሊናውን ስቶ በተዘረረ ነበር። በቀኙ በኩል የሆነ ሰው መቆሙን ተገነዘበ። ዞር ሲል ነጠላ የተከናነበች፣ ረጅም ፊቷ የተከፋ፣ ቀያይ አይኖቿ የጎደጎዱ ዘለግ ያለች ሴት ተመለከተ። እርሷም በቀጥታ ተመለከተችው። ያየችው ነገር ግን አልነበረም፤ በአካባቢው ሰው መኖሩን የተገነዘበች አትመስልም። ወዲያውኑ የድልድዩን አጥር በቀኝ እጇ ይዛ አጥሩ ላይ በእግሮቿ ተንጠለጠለችና ተወርውራ ወደወንዙ ገባች። ቆሻሻው ውሃ ተገምሶ ዋጣት፣ ወዲያውኑ ግን ብቅ ጥልቅ እያለች ተንደፋደፈች።

'ራሷን ገደለች! እረ ራሷን ገደለች!' የሚል ጩኸት በያለበት ተስተጋባ።

ሰዎች ከየአቅጣጫው እየሮጡ መጡ፤ የወንዙ ግራና ቀኝ በሰዎች ተጨናነቀ፤ ራስኮልኒኮቭን ከአጥሩ ጋር እያላተሙ ዙሪያውን ከበቡት።

'አፍሮሲና ነች! እረ የሰው ያለህ! ድረሱላት!' የሚል የአንዲት ሴት ጩኸት ተሰማ። 'እረ ጀልባ ይንቀሳቀስ!' የሚል እንዲሁ ሌላ ጩኸት።

ጀልባ ግን አላስፈለገም፤ አንድ ፖሊስ በሩጫ ደረጃውን ወርዶ ከወንዙ ደረሰ፤ ካፖርቱንና ጫማውን ወርውሮ ወደውሃው ገባ። ማእበሉ ሴትየዋን ገፍቶ ወደደረጃው አስጠግቷት ስለነበር በቀላሉ ደረሰባት። በቀኝ እጁ ከያዛት በኋላ በግራ እጁ ሌላ ፖሊስ ያቀረበለትን ምሰሶ ይዞ ሴትየዋን ወዲያውኑ አወጣትና ከመሬት ላይ አስተኛት። ሀሊናዋን በአፋጣኝ አወቀች፤ ቀና ብላ ተቀመጠች፤ የረጠበ ልብሷን በእጆቿ እየነካካች መሳልና ማስነጠስ ጀመረች።

ቀደም ብሎ ትጮህ የነበረችው ሴት በአሁኑ ሰአት ከአፍሮሲና አጠገብ ሆና 'በጣም ትጠጣ ነበር፤ ባለፈው እለት ራሷን ለመስቀል ሞከረች፤ ሳትሰቀል ደርሰን አዳንናት። ወደሱቅ ስሄድ ትንሿ ሴት ልጄ እንድትጠብቃት አድርጌ ነበር፤ እርሷ ግን አምልጣ ሄዳ ይሄንኑ እንደገና ፈፀመች! ምስኪን ልብስ ሰፊ ጎረቤታችን ነች። ከዚሁ አጠገብ ነው የምንኖረው...።' እያለች ለፈለፈች።

በአካባቢው የነበሩ ሰዎች መበተን ያዙ፤ ፖሊሶቹ ከሴትየዋ ጋር ቆዩ፤ አንድ ሰው ስለፖሊስ ጣቢያ የሆነ ነገር ጮሆ ተናገረ።

ራስኮልኒኮቭ ለጉዳዩ ብዙ ትኩረት ሳይሰጥ ሁኔታውን ሁሉ ተከታተለ። የመረበሽ ስሜት አደረበት። 'አሰቃቂ ነው-እኔ ብሆን ውሃ ውስጥ አልገባም-መቆየቱ ዋጋ የለውም።' ፖሊስ ጣቢያ።... ዛምያቶቭ ለምን ከፖሊስ ጣቢያ አይሆንም? እስከ አራት ሰአት ክፍት ነው።...'

ጀርባውን ለአጥሩ ሰጥቶ ዙሪያውን ተመለከተ።

'ለምን አይሆንም!' አለ በቁርጠኝነት።

ድልድዩን አልፎ የፖሊስ ጣቢያውን አቅጣጫ ይዞ ነጎደ። ልቡ ባዶ ሆኖ ቀፎው ብቻ ቀረ። ማሰብ አልፈለገም። ባይደብተውም እንኳን በቅርቡ ቤቱን ለቅቆ ሲወጣ ተላብሶት የነበረው ሃይል ደብዘው ሳይቀር ጠፍቶ የባዶነት ስሜት ተሰማው።

የቦዩን ዳርቻ ተከትሎ በተሰላቸ ሁኔታ እየተጓዘ 'እንዴ የመገላገያ ዘዴ ይህ ነው፤ እንዲሆን የፈለግሁት በዚህ መልኩ ስለሆነ ሁሉ ነገር ያከትም። ግን የመገላገያ ዘዴው ይህ ነው ወይ? ምን ልዩነት ግን ያመጣል? አንድ ክንድ መሬት የሚነፍገኝ የለም-ቂ-ቂ-ቂ! የማያምር መጨረሻ! መጨረሻው ይህ ነው ወይ? ልንገራቸው ወይስ ይቅር? ይገርመኛል። ሁሉም ነገር ጉሆም ይግባ! ባይደክመኝ ኖሮ ምንኛ ጥሩ ነበር። የምቀመጥበት ወይም ጋደም የምልበት ስፍራ ማግኘት አለብኝ! የሚያሳዝነው ሁሉም ነገር ፌዝ መሆኑ ነው! ግን መርሳት ነው!' እያለ አሰላሰለ።

ከፖሊስ ጣቢያው ለመድረስ በቀጥታ ተጉዞ መታጠፍ ነበረበት፤ ብዙ የሚርቅ አልነበረም። ከመታጠፉ በፊት ግን ቆም ብሎ አሰበና አንዲት ቀጭን መንገድ ያዘ፤ ያለምንም ምክንያት ይሆን ወይም ደግ ሀሳቡን ለመለወጥ የሚያስችለው ጊዜ ለማግኘት ሲል ውስጥ ለውስጥ ወደፖሊስ ጣቢያው አመራ። ቀና ሲል ግን ያልተጠበቀ የዚያን ቤት በር ተመለከተ። ከዚያ ምሽት በፊት ያንን ሰፈር ያልደረሰበት አካባቢ ነበር።

ሊገልፁትና ሊቋቋሙት በማይቻል ግፊት ተማረከ። ደጃፉን አልፎ ከመግቢያው በር ደረሰና ወደአራተኛ ፎቅ የሚወስደውን የተለመደ ደረጃ መውጣት ያዘ። ደረጃውን በጨረሰ ቀጥር ቆም ብሎ ዙሪያውን በጥሞና ይመለከታል። ከመጀመሪያው ፎቅ የሚያደርሰውን ደረጃ ወጥቶ እንደጨረሰ የመስኮቱ ክፈፍ ሙሉ በሙሉ መነሳቱን ተገነዘበ። 'ከዚያ ወዲህ የሆነ ነው።' ብሎ አሰበ። ኒኮላይና ድሚትሪ ያድሱት የነበረው ቤት ከሚገኝበት ከሁለተኛ ፎቅ ደረሰ። ቤቱ ተዘግቷል፤ በሩ በቅርቡ ቀለም እንደተቀባ ያስታውቃል-የሚከራይ ነው። ከዚያም ሶስተኛውን ፎቅ አልፎ ወደአራተኛው ፎቅ ዘለቀ። 'ከዚያ!' ቦታ ላይ ሆኖ በሩ የተከፈተውን ቤት በመገረም ተመለከተ። ከውስጥ አንዳንድ ሰዎች ነበሩ። ድምፃቸውን ሰማ፤ ያልጠበቀው ነገር ሆነበት። ትንሽ ካመነታ በኋላ ራመድ ብሎ ወደቤቱ ገባ። ቤቱ ሙሉ በሙሉ እየታደሰ ስለነበር ሰራተኞች አየ። በጣም ተገረመ። ሁሉንም ነገር ከወለሉ ተዘርረው የነበሩ አስከሬኖችን ሳይቀር በዚያን እለት ትቶት እንደሄደው የሚያገኝ መስሎት ነበር። ግን ያገኘው አና ቤት ስለሆነ ግራ ተጋባ! ወደመስኮቱ ሄደና ከመስኮቱ ጠርዝ ላይ ተቀመጠ።

በቤቱ ሁለት ወጣት ሰራተኞች ነበሩ፤ አንደኛው ከሌላው ልጅእግር ነው። የደበዘዘውንና ያደፈውን ቢጫ የግድግዳ ወረቀት እየላጡ አዲስና ነጭ የአበባ ወረቀት ይለጥፋሉ። ራስኮልኒኮቭ ግድግዳውን እያየ በሆነ ምክንያት ተበሳጨ፤ ነገሩ ሁሉ በመለዋወጡ ያዘነ ይመስል አዲሱን የግድግዳ ወረቀት በጥላቻ አይን ተመለከተ።

ሰራተኞቹ ስለመሸባቸው ወረቀታቸውን በጥድፊያ እየጠቀለሉ ወደቤታቸው ለመሄድ ይዘጋጃሉ። የራስኮልኒኮቭ መኖር ምንም አልተሰማቸውም። የሆነ ነገር ያወራሉ። ራስኮልኒኮቭ እጁን አጣጥፎ ያዳምጣቸዋል።

ተለቅ ያለው ለልጅእግሩ እንዲህ ይለዋል፦ 'ማለዳ ላይ ሽቅርቅር ብላ ወደእኔ ትመጣለች። ከዚህ መጥተሽ ልቤን ማርከሽዋል ስላት ቀሪውን ሕይወቴ የአንተ ታዛዥና

ታማኝ አገልጋይ ሆኜ ለማሳለፍ ፈቃደኛ ነኝ ትላለች፡፡ አለባበሷ ሁሉ ልክ በፋሽን መፅሔት ላይ ያለውን የተከተለ ነው!'

ትምህርት ለመቅሰም የጓጓው ልጅ እግሩ ሰራተኛ 'የፋሽን መፅሔት ምንድነው?' ሲል ጠየቀ፡፡

'የፋሽን መፅሔት ብዙ ስእሎችና ደማቅ ፎቶዎቸ ያሉት ነው፤ ልብስ ሰፊዎቻችን በየቅዳሜው ከውጭ ሀገር በፖስተር አማካይነት ይደርሳቸዋል፤ በየወራቱ የሚለበሰው የልብስ አይነት በመፅሔት ይቀርባል፡፡ ወንዶችና ሴቶች ተሸቀርቅረው ይታዩበታል፡፡ ወንዶቹ ብዙውን ጊዜ አጫጭር ኮት ይለብሳሉ፤ የሴቶቹ ልብስ ደግሞ በሕይወትህ ሙሉ ልታፈራው በማትችል ሀብት የሚገመት ነው፡፡'

'ከዚህ ፒተርስቡርግ ምን አላቸው!' አለ ልጅ እግሩ ሰራተኛ፡፡

'ከአባትና ከእናት በስተቀር ሁሉም ነገር አላቸው፡፡' ሲል ተለቅ ያለው ሰራተኛ በብልሀት መለሰ፡፡

ራስኮልኒኮቭ ሳጥኑ፣ አልጋውና፣ መሳቢያው ወደነበሩበት ክፍል አመራ፤ ክፍሉ ያለቤት እቃ ጠባብ መስሎ ታየው፡፡ የግድግዳው ወረቀት አልተለወጠም፤ መንፈሳዊው ስእል ቆሞ የነበረበት ጥግ በግድግዳው ወረቀት ላይ ተለይቶ ይታወቃል፡፡ ክፍሉን ዙሪያውን ቃኝና ወደመስኮቱ ተመለሰ፡፡ ተለቅ ያለው ሰራተኛ በጥርጣሬ አይን ይመለከተው ገባ፡፡

'ከዚህ ምንፈለግህ?' ሲል በድንገት ጠየቀው፡፡

ራስኮልኒኮቭ መልስ በመስጠት ፈንታ ወደደጃፉ አምርቶ የመጥሪያ ደወሉን ተጫነ-ያው ደወል፣ ያው የቃጭል ድምፅ ነበር፡፡ በጥሞና እያዳመጠና በዚያን ጊዜ የነበረውን ሁሉ ለማስታወስ እየሞከረ ደወሉን ደጋግሞ ተጫነ፡፡ በዚያን እለት የተሰማው በጣም የሚሰቀጥጥ አስፈሪ ስሜት በአሁኑ ሰአት ግልጥልጥ ብሎ ተቀሰቀሰበት፤ ደወሉን ባንቃጨለ ቁጥር ጀርባውን የሙቀት ስሜት ወረረው፡፡

'ምን ፈልገህ ነው? አንተ ማነህ?' በማለት ሰራተኛው ተከትሎ ሂዶ ጠየቀው፡፡

ራስኮልኒኮቭ ተመልሶ ገባ፡፡

ዙሪያውን እየተመለከተ 'ቤት መከራየት እፈልጋለሁ፡፡' አለ፡፡

'ከመሽ ቤት መከራየት የሚባል ነገር የለም፤ ከዚህም በላይ ደግሞ ከዘበኛው ጋር መምጣት ይኖርብሃል፡፡'

ራስኮልኒኮቭ በመቀጠል 'ወለሉ ንፁህ ነው፤ ሊቀቡት ነው እንዴ? ደም የለውም እንዴ?' አለ፡፡

'የምን ደም ነው?'

'ከዚህ ስፍራ አንድ አሮጊት ከእነእህቷ ተገድላለች፡፡ ከዚህ ስፍራ የደም ኩሬ ነበር፡፡'

'ምን አይነት ሰው ነህ?' ሲል ሰራተኛው በመደናገጥ ጮኸ፡፡

'ማን-እኔ?'

'አዎ-አንተ፡፡'

'ማንነቴን ማወቅ ትፈልጋለህ? አብረን ወደፖሊስ ጣቢያ እንሂድና እነግርሀለሁ፡፡'

ሰራተኞቹ በጣም ተገርመው ተመለከቱት፡፡

ተለቅ ያለው ሰራተኛ 'እኛ መሄዳችን ነው፡፡ መሽቶብናል፡፡ አሉሻ-እንዝጋና እንሂድ፡፡' አለ፡፡

'እሺ እንሂድ!' በማለት ራስኮልኒኮቭ እንደቀልድ መለሰ። ቀደም ብሎ በመውጣት ደረጃውን በዝግታ ወረደ። ወደዋናው በር እያመራ 'አንተ ዘበኛ!' ሲል ጮኸ።

ከመግቢያው ላይ አያሌ ሰዎች-ሁለቱ ዘበኞች፣ አንዲት ሴት፣ ካፖርት የለበሰ ባለእጅና ሌሎች አልፎ ሂያጆችን እየተመለከቱ ቆመው ነበር። ራስኮልኒኮቭ በቀጥታ ወደ እነርሱ ሄደ።

ከዘበኞቹ አንደኛው 'ምን ትፈልጋለህ?' ብሎ ጠየቀ።

'ከፖሊስ ጣቢያ ነበርክ ወይ?'

'ገና አሁን ከዚያ መምጣቴ ነው። የምትፈልገው ምን ነገር አለ?'

'እስከአሁን ድረስ ክፍት ነው።'

'አዎ ክፍት ነው።'

'ረዳት ሹሙ ከዚያ ነው?'

'ለትንሽ ጊዜ ከዚያ ነበር። ምን ፈልገህ ነው?'

ራስኮልኒኮቭ መልስ ሳይሰጥ ከአጠገባቸው ቆሞ በሀሳብ ተዋጠ። ተለቅ ያለው ሰራተኛ ወደእነርሱ እየተጠጋ 'ቤት ለማየት ነበር የመጣው።' አለ።

'ምን አይነት ቤት?'

'እኛ የምናድሰውን ቤት እኮ ነው። ደሙን ለምን አስለቀቃችሁት? ብሎ ጠየቀ። በቤቱ ውስጥ ግድያ እንደተፈፀመና ተጠያቂው እርሱ እንደሆነ ተናገረ። ጉድ እስኪባል ድረስ መጥሪያውን ደወለ። ወደፖሊስ ጣቢያ እንሂድና ሁሉንም ነገር ከዚያው እነግራችኋለሁ አለ። ጭራሽ ሊረሳው አልቻለም።'

ዘበኛው ግራ በመጋባት ራስኮልኒኮቭን ተመለከተና ግንባሩን ቋጥሮ በጥልቀት ይገመግመው ጀመር።

በሚያስደነግጥ ድምፅ 'አንተ ማነህ?' ብሎ ጠየቀ።

'እኔ ሮድዮን ሮማኖቪች ራስኮልኒኮቭ እባላለሁ፤ የቀድሞ የዩኒቨርስቲ ተማሪ ነኝ፤ ከዚሁ አካባቢ በሚቀጥለው መንገድ ላይ ካለው ቤት ነው የምኖረው። የግቢውን ዘበኛ ብትጠይቀው ያውቀኛል።'

ራስኮልኒኮቭ ዞር ሳይል የጨለመውን መንገድ እየተመለከተ በተፍታታና በተቀናጀ ሁኔታ ነበር የተናገረው።

'ለምን ወደዚያ ቤት ሄድክ?'

'ቤቱን ለማየት።'

'ምን የሚታይ ነገር አለ?'

'ለምን ወደፖሊስ ጣቢያ አትወስዱትም?' በማለት ባለእጁ ሳይታሰብ ጣልቃ ገብቶ ተናገረና ዝም አለ።

ራስኮልኒኮቭ በፍጥነት ትክ ብሎ ተመለከተውና በደከመ ድምፅ 'በል እንሂድ!' አለው።

ግፊት ይሰጥ የነበረው ሰው 'ወደዚያው ውሰዱት! ለምንድነው ስለዚያ ጉዳይ የሚያወሳው? በአእምሮው የሚመላለስ አንድ ነገር መኖር አለበት፤ አይደለም እንዴ?' በማለት ጮሆ ተናገረ።

'የሰከረ አይመስልም፣ ምን እንደሆን ግን አይገባኝም::' እያለ ሰራተኛው አንሾካሾከ::

በስጨት ያለው ዘበኛ 'ምንድነው የምትፈልገው? ምንድነው የምትረብሸው?' በማለት በድጋሚ ጮኸ::

ራስኮልኒኮቭ ቅር በመሰኘት 'ወደፖሊስ ጣቢያ መሄድ አስፈራችሁ አይደል?' አለ::

'ማነው የሚፈራው? ለምን ትረብሻለህ?'

'ዋዛ አይደለም፣ ጮሌ ነው!' አለች ከዚያው የነበረች ሴት:: ክፍት የሆነ የአርሶ አደር ካፖርት የለበሰውና ከቀበቶው ላይ ብዙ ቁልፎች ያንጠለጠለው ግዙፉ ሌላ ዘበኛ 'ከእንዲህ አይነቱ ጋር ለምንድነው ጊዜ የምናጠፋው? ከዚህ ጥፋ! አውቆ አበድ!' እያለ ጮኸበት::

የራስኮልኒኮቭን ትከሻ ይዞ ወደመንገድ አሽቀንጠረው:: ራስኮልኒኮቭ እየተንገዳገደ ሳይወድቅ ቀረ:: ቆም ብሎ ዘበኛውንና ሌሎቹን ሰዎች ከተመለከተ በኋላ ጉዞውን ቀጠለ::

'የሚገርም ሰው ነው' ሲል ሰራተኛው ተናገረ::

'በአሁኑ ጊዜ ብዙ የሚገርሙ ሰዎች አሉ' በማለት ሴትየዋ ሀሳቧን ገለፀች::

ባለእጁ ግን 'ያም ሆነ ይህ ወደፖሊስ ጣቢያ ልትወስዱት በተገባ ነበር::' አለ::

'ከእንዲህ አይነት ሰው ጋር አለመነካካቱ ይሻላል:: ጮሌ መሆኑ ግልፅ ነው:: ወደዚያ እንድንወስደው የፈለገው ሆን ብሎ ነው:: ብንወስደው ኑሮ ማለቂያ የሌለው ነገር ይገጥመን ነበር:: እንደነዚህ አይነቶቹን እናውቃቸዋለን!' በማለት ዋናው ዘበኛ አስረግጦ ተናገረ::

ራስኮልኒኮቭ ከሆነ ሰው መልስ የሚጠብቅ ይመስል ከመንታ መንገድ ላይ ቆሞ ዙሪያውን እየተመለከተ 'ልሂድ ወይስ ይቅርብኝ?' ብሎ ራሱን ጠየቀ:: ከማንም ግን መልስ አላገኘም፣ እንደሚጓዝበት የተነጠፈ ድንጋይ አለም ጭልል ብላ ሞተችበት፣ ባይተዋር ሆነችበት:: ከመንገዱ መጨረሻ በሁለት መቶ ሜትር ያህል ርቀት ላይ እየተጠናከረ በሄደው ጨለማ ውስጥ ሰዎች መካከላቸውን በድንገት ተገነዘበ:: ሲያወሩና ሲያወኩ ይሰማቸዋል:: በመካከላቸው አንድ ተሽከርካሪ ቆሞአል:: መንገዱ ላይ ብርሃን ፈነጠቀ:: ራስኮልኒኮቭ 'ምንድነው ጉዳዩ?' በማለት ወደቀኝ ታጥፎ ወደተከለከሉት ሰዎች አመራ:: ያገኘውን ሁሉ ግጥም አድርጎ በእጁ የሚይዝ ይመስላል፣ ስለዚህ ሁኔታ ባሰበ ቁጥር የቅሬታ ፈገግታ በፊቱ ላይ ይነበባል፣ በአሁኑ ሰአት ወደፖሊስ ጣቢያ ለመሄድ ቆርጦ ተነስቷል፣ ሁሉም ነገር በቅርቡ እንደሚያበቃ ተገንዝቧል::